

והמשכילים יזהירו כזוהר הדקיע

מֵאֲמָרֵי
מִדַּת
הַחֶסֶד

מלוקטים מספר
הזֶהר הַקָּדוֹשׁ
עם פירוש הנפלא
מֵתוֹק מִדְּבַשׁ

בימי הדחמים והסליחות

בו מרבים בתפלות ותחנונים
לפני שוכן מעונים

תזכו לשנה
מתוקה מדבש

הַשְׁתַּדְּלוּ וְהִרְבּוּ
תַּחֲנֻנָּה וּבִקְשָׁה

עם תהילים
'מתוק מדבש'

אשר יצא לאור ברוב פאר והדר

בשילוב הויות ואדנות
בכתב אשורית עם הנקודות והטעמים
שמעלתם גדלה מאד

ביאור מקיף ומשולב
סגולות יקרות על כל המזמורים

ילקוט מאמרי הזוהר הקדוש וכתבי האר"ל
ונוסף עליהם תפלות נשגבות מספה"ק

מוקד
הזמנות: 1800-350-330

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

בעזרת השם יתברך

מאמרי

מידת החסד

מלוקטים מספר

הזהר הקדוש

עם ביאור הנפלא

מתוך מדבש

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגה"ק המקובל

רבי דניאל פריש זצוקל"ה

עולם חסד יבנה

איתא בילקוט שמעוני (תהלים פט) על הכתוב משכיל לאיתן האזרחי, אמרו לאיתן – הוא **אברהם אבינו** ע"ה (ב"ב טו ע"א), על מה העולם עומד, אמר להם **על החסד**, שנאמר (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא, משל למה הדבר דומה, לכסא שהיה לו ארבע רגלים והיתה האחת מתמוטטת, נטל צרור וסמכו, כך היה הכסא של הקב"ה כביכול מתמוטט עד שסמכו הקב"ה, ובמה סמכו – בחסד, הוי אומר **אמרתי עולם חסד יבנה**. וכן דוד אמר לעושה השמים בתבונה, על מה הם עומדים – על החסד, שנאמר **כי לעולם חסדו**. ובגמ' אמרו (ב"ב י ע"א) **כל צדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולין בין ישראל לאביהן שבשמים**. אולם להלן בגמ' שם (ע"ב) משמע דעשיית חסד במחשבה להתגדל בזה נחשב בגדר חטא ח"ו.

ובמס' סוכה (מט ע"ב) שנינו אמר רבי אלעזר, גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, ואין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, ופירש"י דהיינו קבלת שכר לפי החסד שבה, כלומר **לפי עומק ויגיעת מעשה החסד שבה**, והמהרש"א העלה לשון מופלג במדה זו בלשונו שם, שענין גמילות חסד היא הגדולה שבמצוות, ולהלן שם בגמ' איתא שמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ, תלמוד לומר **מה יקר חסדיך אלהי'ם**, יכול אף ירא שמים כן, ת"ל וחסד ה' מעולם ועד עולם **על יראיו**, ופירש"י שמא כל הבא לקפוץ ולעשות צדקה וחסד קופץ ומספיקין וממציאין לו אנשים מוהגנים לכך, ת"ל מה יקר, **צריך לתת לב ולטרוח ולדרוך אחריו, לפי שאינה מצויה תמיד ליכות בה למהוגנים**, והמהרש"א שם מסיק על ענין היראת שמים שהוא לעיל וחסד ה' מעולם ועד עולם יראיו, דליכא שום מדה המפסקת בין יראת שמים לחסידות, ובמדתו זו מביא האדם חסד בעולם.

והנה בספר הק' באר מים חיים בפ' וירא (ד"ה ומה יראה) לאחר שהביא דברי רז"ל במס' יבמות (עט ע"א) שישנם שלשה סימני המדות בעם ישראל, דהיינו שהם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים. הפליג לעורר במדה זו בלשונו הק': ומה יראה כל אדם וישכיל ממוצא דבר אשר אם יהיה בעל תורה וירא שמים, ואין בו מדה זו לרחם על העניים ולראות לגמול חסד כמצוה עלינו מפי אלהינו⁽¹⁾ יתברך שמו וכו', **אין ממש בכל עשיותיו**. ובפ' חיי שרה (ד"ה ועדע אשר) כתב בהאי לישנא: במדה שאדם מודד מודדין לו, **ולבעל החסד גם הקדוש ברוך הוא רודף לעשות צדקה וחסד אף שהוא אינו מתפלל ומבקש מלפניו כלל**, וגם לפעמים אינו יודע כלל מהדבר והקב"ה מפליא לו נסים ועושה לו חסדים.

ונחתום במה שכתב להלן שם (בד"ה ויתכן לומר) בתוך הדברים: הנה הקדוש ב"ה ברוב חסדיו, כשרוצה לעשות חסד עם האדם הוא נותן בלבו **שיעשה הוא חסד עם הבריות**, ואז במדה שהוא מודד מודדין לו, **ומשלם לו שכרו בדין ואמת**. והיי רצון שיקום בנו מקרא שכתוב (משלי כא כא) **רודף צדקה וחסד ימצא חיים לטוב לנו לחיותנו כחיים הזה בהגלות יקר חסד השי"ת מעולם ועד עולם**, ויאר עניינו להתהלך לפניו **בחסד א"ל כל היום** ובכך להמשיך ישועתו בגאולה קרובה בהשפעת מדת טובו וחסדו בגוף ונפש בפרט ובכלל אח"כ במהרה דידן אנס"ו.

מכון "מתוק מדבש"

חודש הרחמים אלול תשע"ט

גם גלוי והצלח לעושה חסד

רבי חייא ורבי יוסי הוו אַזלי בְּאַרְחָא, פֿגְעוּ בְּהוּא טוֹרָא, אֲשַׁפְּחוּ תְּרֵי גַבְרֵי דְהוּוּ אַזְלִי, אֲדִהְכִי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּא אֲתִי, וְאָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מַנְיִיכוּ, הָבוּ לִי מְזוֹנָא פִּתָּא דְנִהָמָא, דְּהָנִי תְרִין יוֹמִין דְּתַעֲיָנָא בְּמַדְבְּרָא, וְלֹא אֲכַלְנָא מְדִי.

אֲשַׁתְּמִיט חַד מְאִינוֹן תְּרֵי גַבְרֵי, וְאִפִּיק מְזוֹנִיָּה דְאִיהוּ אִיְתִי לְאֹרְחָא, וְיִהִיב לִיה, וְאָכִיל וְאֲשָׁקִי לִיה, אָמַר לִיה חֲבֵרִיָּה, מָה תַעֲבִיד מִן מְזוֹנָא, דְּהָא אָנָּא דִּידִי אֲכַלְנָא, אָמַר

מתוק מדבש

גם גלוי והצלח לעושה חסד, בו יסופר ענין הנס הגלוי כאשר נראה לעין כל ההצלח ממש ממות לחיים להאיש אשר נתן את מאכלו שהכין לעצמו, כצידה לדרך לאיש שביקש דבר מאכל לאחר שני ימים שלא בא אוכל לפיו.

(מקור המאמר זוהר פרשת וברך ק"ו ע"ג - ק"א ע"א, וצנצאורינו כרך יא עמ' תרלט - תשל"ג)

רבי חייא ורבי יוסי הוו אַזְלִי וְלֹא אֲכַלְנָא מְדִי כִי זֶה שְׁנֵי יָמִים בְּאַרְחָא אִלּוּ הַשְּׁנַי חֲבֵרִים הָיוּ

אֲשַׁתְּמִיט חַד מְאִינוֹן תְּרֵי גַבְרֵי נִשְׁמַט אֶחָד מֵאוֹתָם שְׁנֵי

אנשים והלך לו בצד, ואִפִּיק מְזוֹנִיָּה דְאִיהוּ אִיְתִי לְאֹרְחָא וְיִהִיב לִיה והוציא מזונו שהביא עמו צידה לדרך ונתן לו, וְאָכִיל וְאֲשָׁקִי לִיה והאכיל והשקה אותו, אָמַר לִיה חֲבֵרִיָּה, מָה תַעֲבִיד מִן מְזוֹנָא אמר לו חבירי, מָה תַעֲשֶׂה כשֶׁתְּצַטְרֵךְ לַמְּזוֹן, דְּהָא אָנָּא

הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, פֿגְעוּ בְּהוּא טוֹרָא פִּגְשׁוּ בְּהָר אֶחָד, אֲשַׁפְּחוּ תְּרֵי גַבְרֵי דְהוּוּ אַזְלִי מִצָּאָה שֶׁם שְׁנֵי אַנְשִׁים שְׁהִיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, אֲדִהְכִי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּא אֲתִי בֵּין כֵּךְ רָאוּ אָדָם אֶחָד שְׁהִיָּה בָּא וְהִגִּיעַ אֶצֶל הַשְּׁנַי אַנְשִׁים, וְאָמַר לוֹן בְּמָטוּ מַנְיִיכוּ הָבוּ לִי מְזוֹנָא פִּתָּא דְנִהָמָא וְאָמַר לָהֶם בְּבִקְשָׁה מִכֶּם תִּנּוּ לִי מְזוֹן פֶּת לֶחֶם לֵאכּוֹל, דְּהָנִי תְרִין יוֹמִין דְּתַעֲיָנָא בְּמַדְבְּרָא

לִיה, וּמָה עָלֵי דִידָךְ אָנָּא אָזִיל, יְתִיב גַּבִּיהַּ הַהוּא מְסַכְנָא עַד דְּאֵכֵל כָּל מַה דְּהָוָה גַּבִּיהַּ, וְהַהוּא נִהְמָא דְּאִשְׁתָּאֵר, יְהִיב לִיה לְאוֹרְחָא, וְאָזִיל לִיה.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, לֹא בָּעָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַלְהָ דָּא יִתְעַבִּיד עַל יֶדֶן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא דִּינָא אֶתְגָּזֵר עַל הַהוּא בַּר נֶשׁ, וּבָּעָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קָמִיָּה הָאִי, בְּגִין לְשַׁזְבָּא לִיה.

עַד דְּהָוֹ אָזִיל, לָאָה הַהוּא גְּבָרָא בְּאוֹרְחָא, אָמַר לִיה חֲבֵרִיהּ, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּלֹא תִתֵּן נִהְמָא לְאַחֲרָא, אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוּנָא גָּבִן, נִיהִיב לִיה לְמִיכָל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּפְּעִי לְמִיפְקָא

מתוך מדבש

עַל הַהוּא בַּר נֶשׁ שְׂמָא אִיזָה דִּין קֶשֶׁה נִגְזֹר עַל זֶה הָאֵדָם, וּבָּעָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קָמִיָּה הָאִי, בְּגִין לְשַׁזְבָּא לִיה וּרְצָה הַקְּב"ה לְהוֹזִמִן לַפְּנֵי מִצּוֹה זֶה, כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ.

עַד דְּהָוֹ אָזִיל בְּעוֹר שְׁהִיּו הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, לָאָה הַהוּא גְּבָרָא בְּאוֹרְחָא נִלְאָה וּנְתַעֲיִיף בְּדֶרֶךְ אוֹתוֹ הָאֵדָם שִׁנְתָן אֶת לַחְמוֹ לַעֲנִי, מַחֲמַת רַעֲבוֹן, אָמַר לִיה חֲבֵרִיהּ אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּלֹא תִתֵּן נִהְמָא לְאַחֲרָא וְכִי לֹא אִמְרִיתִי לָךְ שְׁלֹא תִתֵּן לַחֲמֶךְ לְאַחֵר, אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוּנָא גָּבִן נִיהִיב לִיה לְמִיכָל הָרִי יֵשׁ מְזוּן אֲצִלְנוּ נִיתֵן לוֹ לְאֹכֹל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי

דִּידִי אֵכֵלָנָא כִּי אֲנִי אוֹכֵל אֶת שְׁלִי וְלֹא אֶתֵּן לָךְ מִמְּזוּנִי, אָמַר לִיה חֲבֵרוֹ, וּמָה עָלֵי דִידָךְ אָנָּא אָזִיל וּמָה אֶתָּה חוֹשֵׁב, וְכִי עַל הַמְּזוּן שְׁלַךְ אֲנִי סוֹמֵךְ לִלְכַת בְּדֶרֶךְ, יְתִיב גַּבִּיהַּ הַהוּא מְסַכְנָא, עַד דְּאֵכֵל כָּל מַה דְּהָוָה גַּבִּיהַּ יֵשֵׁב אוֹתוֹ הַעֲנִי אֲצִלּוֹ, עַד שְׁאֵכֵל כָּל מַה שֶּׁהִיָּה אֲצִלּוֹ, וְהַהוּא נִהְמָא דְּאִשְׁתָּאֵר יְהִיב לִיה לְאוֹרְחָא, וְאָזִיל לִיה וְהַלַּחֵם שִׁנְשָׂאֵר לוֹ עוֹד, נִתֵּן לַעֲנִי לְדֶרֶךְ, וְהִלֵּךְ לוֹ לְדַרְכוֹ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי לֹא בָּעָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַלְהָ דָּא יִתְעַבִּיד עַל יֶדֶן לֹא רְצָה הַקְּב"ה שִׁמְצוּהָ זֶה תַּעֲשֶׂה עַל יְדִינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיִיא דִּילְמָא דִּינָא אֶתְגָּזֵר

מִנִּיה זְכוּתָא, נִזִּיל וְנַחֲמִי, דְּהָא וְדָא בְּקַפְטוּרֵי דְדָא טַפְסָא דְמוֹתָא
אֶתְאַחִיד, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיה, בְּגִין לְשִׁזְבִּיה.

אֲדַהְכִּי יְתִיב הֵהוּא בַּר נָשׁ וְנָאִים תַּחֲתֵּי חַד אֵילָנָא, וְחִבְרִיה
אֶתְרַחֵק מִנִּיה, וְיְתִיב בְּדֶרֶךְ אַחְרָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי
חֲזִיָּא, הִשְׁתָּא נִיתִיב וְנַחֲמִי, דְּוֹדָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּעִי לְמַרְחֵשׁ
לִיה נִיסָא, קָמוּ וְאוּרִיכוּ.

אֲדַהְכִּי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי קָאִים גְּבִיה, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
וּוִי עַל הֵהוּא בַּר נָשׁ דְּהִשְׁתָּא יִימוֹת, אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
זַפְּאָה הֵהוּא בַּר נָשׁ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְחִישׁ לִיה נִיסָא.

מתוק מדבש

וְחִבְרִיה אֶתְרַחֵק מִנִּיה וְיְתִיב בְּדֶרֶךְ
אַחְרָא וְחִבְרוּ תִּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְיִשְׁבּ בְּדֶרֶךְ
אַחֲרָתָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא,
הִשְׁתָּא נִיתִיב וְנַחֲמִי עֲתָה נִשְׁבּ וְנִרְאָה,
דְּוֹדָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּעִי
לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיסָא כִּי בּוֹדָא הַקְּב"ה
רוּצָה לַעֲשׂוֹת לוֹ נֶס, קָמוּ וְאוּרִיכוּ
קָמוּ וְהִמְתִּינוּ שֵׁם.

אֲדַהְכִּי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי
קָאִים גְּבִיה בֵּין כַּךְ רָאוּ חֵיה
רַעָה מִלֵּאָה בְּשִׁלְהַבַּת הַכֶּסֶס עוֹמֶדֶת
אֲצִלוּ, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי,
וּוִי עַל הֵהוּא בַּר נָשׁ דְּהִשְׁתָּא
יִימוֹת אוֹי עַל זֶה הָאִישׁ כִּי עֲתָה יִמוֹת,
וְלֹא חֵיה סִיפּוֹק בִּידֵם לַהֲצִילוּ, אָמַר
רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, זַפְּאָה הֵהוּא

חֲזִיָּא, תְּבַעֲי לְמִיפֵק מִנִּיה זְכוּתָא
אֲתָה רוּצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַזְכוּת, כִּי
זְכוּתוֹ יוֹתֵר גָּדוֹל כִּי לְפֻם צַעֲרָא אֲגָרָא,
וְעִיקֵר הַצִּלְתוֹ הוּא שֶׁאֵף בְּצַעֲרוֹ לֹא
יִתְחַרֵּט מִמִּצּוֹתָיו, נִזִּיל וְנַחֲמִי נֶלֶךְ
וְנִרְאָה, דְּהָא וְדָא בְּקַפְטוּרֵי דְדָא
טַפְסָא דְמוֹתָא אֶתְאַחִיד כִּי בּוֹדָא
בְּצוּרַת פָּנָיו שֶׁל זֶה הָאִישׁ סִירְכָא שֶׁל
מִיתָה נֶאֱחָז, כְּלוּמַר שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו גְּזֵרַת
מוֹת, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא
זְכוּתִיה בְּגִין לְשִׁזְבִּיה וְרוּצָה הַקְּב"ה
לְהוֹצִיאוֹ לוֹ זְכוּת מִצּוּה זֶה, כְּדֵי לְהַצִּיל
אוֹתוֹ בְּזְכוּתָהּ מִן הַמוֹת.

אֲדַהְכִּי יְתִיב הֵהוּא בַּר נָשׁ וְנָאִים
תַּחֲתֵּי חַד אֵילָנָא בֵּין כַּךְ
יִשְׁבּ אוֹתוֹ הָאִישׁ וְיִשֵּׁן תַּחַת אֵילָן אֶחָד,

אֲדֹהֲכִי נִחַת מֵאִילָנָא חַד חוּיָא, וּבָעָא לְמִקְטָלִיהּ, קָם הָהוּא טַפְסָא עָלֶיהּ וְקִטְלֶיהּ, קִסְטֵר בְּרִישִׁיָּה טַפְסָא וְאַזֵּל לִיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיהּ נִיסָא, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתֶיהּ מִנֶּיהּ, אֲדֹהֲכִי אֲתַעֵר הָהוּא בַּר נָשׁ, וְקָם וְאַזֵּיל לִיהּ, אֲחִידוּ בֵּיהּ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, וַיִּהְיוּ לִיהּ לְמִיכַל, בְּתֵר דְּאָכַל, אֲחוּיָאוּ לִיהּ נִיסָא דְרַחֲשִׁישׁ לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מתוק מדבש

הוּא בָּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיהּ נִיסָא וְלֹא אִמְרֵתִי לָךְ שֶׁהִקְבֵּה רֹעֶה לַעֲשׂוֹת לוֹ נֹס, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתֶיהּ מִנֶּיהּ וְלֹא תוֹצִיא אֶת הַזְכוּת מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי שְׁתַּתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל, אֲדֹהֲכִי אֲתַעֵר הָהוּא בַּר נָשׁ וְקָם וְאַזֵּיל לִיהּ בֵּין כֵּךְ נִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הָאֵדָם מִשְׁנֵיתוֹ וְקָם וְהִלֵּךְ לוֹ, אֲחִידוּ בֵּיהּ אַחֲזוּ בּוֹ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, וַיִּהְיוּ לִיהּ לְמִיכַל וְנִתְּנוּ לוֹ לֶאֱכֹל, בְּתֵר דְּאָכַל, אֲחוּיָאוּ לִיהּ נִיסָא דְרַחֲשִׁישׁ לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֵר שֶׁאֵכֵל הָרָאוּ לוֹ אֶת הַנֹּס שֶׁעָשָׂה לוֹ הִקְבֵּה.

בַּר נָשׁ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְחִישׁ לִיהּ נִיסָא אֲשֶׁרִי לֹאִישׁ זֶה כִּי הִקְבֵּה יַעֲשֶׂה לוֹ נֹס.

אֲדֹהֲכִי נִחַת מֵאִילָנָא חַד חוּיָא וּבָעָא לְמִקְטָלִיהּ בֵּין כֵּךְ יֵרֵד מִן הָאִילָן נַחַשׁ אֶחָד וְרֹעֶה לַהֲרוֹג לְאוֹתוֹ הָאִישׁ, קָם הָהוּא טַפְסָא עָלֶיהּ וְקִטְלֶיהּ קָמָה אוֹתָהּ הַחַיָּה עַל הַנַּחֲשׁ וְהִרְגָתוֹ, אַחֵר כֵּךְ קִסְטֵר בְּרִישִׁיָּה טַפְסָא וְאַזֵּל לִיהּ הִפְכָּה הַחַיָּה אֶת רֹאשָׁהּ וְהִלְכָּה לָהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ

בעשיית חסד עם בני אדם מכניעים הסט"א

בְּהִיּוֹא זְמַנָּא, מֵאן דְּעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נֶשָׁא, וְיִהִיב לִזְנוֹן לְמִיכַל וּלְמִשְׁתִּי, פְּדָאִי אִיהוּ לְדַחֲיָא לִזְנוֹן לְאַלִּין תְּרִין רוּחִין לְבָר, דְּלֹא שְׁלִטִי בְּעֵלְמָא.

וְכֵד יִשְׂרָאֵל לֹא עָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נֶשָׁא, וּשְׁאָר עַמִּין עָבִיד חֶסֶד בְּעֵלְמָא, פְּדִין אֲלִין תְּרִין רוּחִין מִתְבַּסְּמִין (ס"ב) לְשְׁאָר עַמִּין וּמִתְתַּקְפִּי וְכו') מְלִיִּהוּ, וּמִתְתַּקְפִּי עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְּהָא פְּדִין אֲתַקֵּף הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא וְיִשְׂרָאֵל אֲתַכְפִּיין, וְכֵד יִשְׂרָאֵל עָבִיד חֶסֶד, אֲתַכְפִּיא הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא וְאֲתַחְלֵשׁ, וְסְטָרָא דְקִדּוּשָׁה אֲתַקֵּף.

מתוך מדבש

בעשיית חסד עם בני אדם מכניעים הסט"א, יבואר בו ענין הזהירות מלהמנע בהתעוררות לעשיית חסד, כדי שח"ו לא יעבור הכח לידי האומות.

(מקור המאמר חסד פרשת פקודי דף רסו ע"ה, וצנצורינו כרך ט עמ' תקסא-תקסב)

בְּהִיּוֹא זְמַנָּא, מֵאן דְּעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נֶשָׁא בְּזִמְנָא הָרַעֲב, מִי שְׁעוּשָׁה חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, וְיִהִיב לִזְנוֹן לְמִיכַל וּלְמִשְׁתִּי וְנוֹתֵן לֵהֶם לֹאכּוֹל וְלִשְׁתוּת, פְּדָאִי אִיהוּ לְדַחֲיָא לִזְנוֹן לְאַלִּין תְּרִין רוּחִין לְבָר דְּלֹא שְׁלִטִי בְּעֵלְמָא רָאוּי הוּא לְדַחֲוֹת אֶת אֱלֹהֵי הַשְּׁנֵי רוּחוֹת [מִהִיכַל ה' דִּסְט"א הַנִּלֵּן] לְחוּץ שְׁלֹא יִשְׁלֹטוּ בְּעוֹלָם.

וְכֵד יִשְׂרָאֵל לֹא עָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נֶשָׁא וְכַשִּׁישְׂרָאֵל אֵינֶם עוֹשִׂים חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, וּשְׁאָר עַמִּין עָבִיד חֶסֶד בְּעֵלְמָא וּשְׁאָר הָאֻמוֹת עוֹשִׂים חֶסֶד

בעולם, פְּדִין אֲלִין תְּרִין רוּחִין מִתְבַּסְּמִין לְשְׁאָר עַמִּין אֵין אֱלֹהֵי הַשְּׁנֵי רוּחוֹת מִתְתַּקִּים אֲצֵל שְׁאָר הָאֻמוֹת, וּמִתְתַּקְפִּי עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל וְהֵם מִתְחַזְקִים עַל יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּהָא פְּדִין אֲתַקֵּף הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא וְיִשְׂרָאֵל אֲתַכְפִּיין לִפְיָא שְׁאֵין מִתְחַזֵּק הַסְטָרָא אַחְרָא וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָעִים תַּחְתִּיו, וְכֵד יִשְׂרָאֵל עָבִיד חֶסֶד אֲבָל כַּשִּׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, אֲתַכְפִּיא הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא וְאֲתַחְלֵשׁ, וְסְטָרָא דְקִדּוּשָׁה אֲתַקֵּף אֵין נִכְנָע הַסְטָרָא אַחְרָא וְנַחְלֵשׁ, וְצֵד הַקִּדּוּשָׁה מִתְחַזֵּק.

וְכֵן יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְעַרֵּי בַּחֶסֶד, אֵינּוֹן תִּרְיִן רוּחִין (ד"ב מִתְבַּסְּמִי, חֵד אֲתַבְסֵם לְהוּ לְשָׁאָר עַמִּין), וּמִתְהַפְּכִי לְאַכְפִּיָּא לִזְנוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּכְדִין אֵינּוֹן בִּרְכָאן דְּנַחְתִּי מְלַעֲיָלָא מְסִטֵּר יְמִינָא, יְנָקִי לִזְנוּ שָׁאָר עַמִּין (ד"ב וְקִימָא לְהֵהוּא סִטְרָא), וְהָדָא הוּא דְכָתִיב (טו) שְׂמוֹנֵי נוֹטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, אֵלֶּיִן שָׁאָר עַמִּין, בְּרָמִי שְׁלִי לֹא נֹטְרָתִי, אֵלֶּיִן יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּשָׁאָר עַמִּין מְשַׁכִּי לִיה בְּגוּוֹיָהּ, בְּאֵינּוֹן חֲסָדִים דְּעֵבְדִין עִם בְּנֵי נָשָׂא, וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֵק לִיה מְגוּוֹיָהּ, בְּגִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאֵינּוֹן חֲסָדִים כְּשָׁאָר עַמִּין.

מתוך מדבש

אֶת הַכְּרָמִים, אֵלֶּיִן שָׁאָר עַמִּין כְּרָמִים הֵם שְׂאָר הָאוֹמוֹת, וְהֵם מְמַשִּׁיכִים אֵלֵיהֶם אֶת הַשְּׁפַע מִמֶּנִּי, בְּרָמִי שְׁלִי לֹא נֹטְרָתִי, אֵלֶּיִן יִשְׂרָאֵל אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּרָמוֹ שֶׁל הַקִּבְ"ה, לֹא שִׁמְרָתִי אוֹתָם לִתֵּן לָהֶם שְׁפַע קוֹדֶשׁ, בְּגִין דְּשָׁאָר עַמִּין מְשַׁכִּי לִיה בְּגוּוֹיָהּ לְפִי שְׂשָׂר הָאוֹמוֹת מוֹשְׁכִים אֶת הַשְּׁפַע בְּתוֹכָם, בְּאֵינּוֹן חֲסָדִים דְּעֵבְדִין עִם בְּנֵי נָשָׂא עַל יְדֵי אוֹתָם הַחֲסָדִים שְׂעוֹשִׂים עִם בְּנֵי אָדָם, וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֵק לִיה מְגוּוֹיָהּ וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֵק אֶת הַשְּׁפַע מִתוֹכָם, בְּגִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאֵינּוֹן חֲסָדִים כְּשָׁאָר עַמִּין לְפִי שְׂאִינִם מִשְׁתַּדְּלִים בַּעֲשִׂית חֲסָדִים כְּשְׂאָר הָאוֹמוֹת.

וְכֵן יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְעַרֵּי בַּחֶסֶד וְכֹאשֶׁר יִשְׂרָאֵל אֵינֶם מִתְעוֹרְרִים לַעֲשׂוֹת חֶסֶד, אֵינּוֹן תִּרְיִן רוּחִין מִתְבַּסְּמִי אִזְּ אֵלֹהֵי הַשְּׁנֵי רוּחוֹת מִתְמַתְקִים כְּדִלְהֵן, חֵד אֲתַבְסֵם לְהוּ לְשָׁאָר עַמִּין רוּחַ אֶחָד מֵאֵלֹהֵי הַבְּרוּחוֹת מִתְמַתֵּק אֲצֵל שְׂאִר הָעַמִּים, וּמִתְהַפְּכִי לְאַכְפִּיָּא לִזְנוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאֵלֹהֵי הַשְּׁנֵי רוּחוֹת מִתְהַפְּכִים לְהַכְנִיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין אֵינּוֹן בִּרְכָאן דְּנַחְתִּי מְלַעֲיָלָא מְסִטֵּר יְמִינָא וְאִזְּ אוֹתָם הַבְּרוּכוֹת הַיּוֹרְדוֹת לְעוֹלָם מִלְּמַלְחָה מִצַּד הַחֶסֶד שְׂבִימִין, יְנָקִי לִזְנוּ שָׁאָר עַמִּין יוֹנָקִים אוֹתָם שְׂאִר הָאוֹמוֹת, וְהָדָא הוּא דְכָתִיב וְזֶה שְׂנֵאֵמֵר כִּי עַל זֶה אוֹמֵרֵת הַשְּׁכִינָה שְׂמוֹנֵי נוֹטְרָה

האווהב את הקב"ה עושה חסד עם כולם

תְּנִינָן, וְאַהֲבַתְּ, מֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיָּה לְמַלְכָּא, עֲבִיד יְתִיר טִיבֵּו
חֶסֶד עִם כָּלָא, וְחֶסֶד יְתִירָה הֵהוּא דְּאַקְרִי חֶסֶד דְּאַמַּת,
דְּלֹא בְּעֵי אֲגַר עָלֶיהָ, אֲלֵא בְּגִין רַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא דְּרַחֲמִים לִיָּה
יְתִיר, וּבְרַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא תְּלִיָּא חֶסֶד, וְעַל דָּא אֲקָרִי (ישעיה מ"א)
אֲבִרָהֶם אוֹהֲבִי, וּבְגִין דְּרַחֲמִים לִיָּה יְתִיר, אֲסַגִּי חֶסֶד בְּעֵלְמָא. (נ)

מתוק מדבש

האווהב את הקב"ה עושה חסד עם כולם, יתבאר בו ענין הנקרא עשיית
חסד ביותר, דהיינו שיתאמץ האדם בזה יותר מכחו, מפני שבמדת החסד
תלויה אהבת השי"ת.

(מקור המאמר זהו פרשת ואממנן דף רס"ב ע"ב, וצנזורינו כן טו עמ' לד)

תְּנִינָן למדנו, כי מש"כ וְאַהֲבַתְּ היינו
מֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיָּה לְמַלְכָּא
מי שאוהב את המלך שהוא הקב"ה,
עֲבִיד יְתִיר טִיבֵּו חֶסֶד עִם כָּלָא
הוא עושה חסד ביותר עם הכל,
וְחֶסֶד יְתִירָה הֵהוּא דְּאַקְרִי חֶסֶד
דְּאַמַּת וחסד יתירה הוא מה שנקרא
חסד של אמת, שהוא מתאמץ לעשות
עם אחרים יותר מכחו מחמת אהבת
ה', דְּלֹא בְּעֵי אֲגַר עָלֶיהָ שאינו
רוצה שכר ותשלום בעד מעשיו, אֲלֵא
הוא עושה בְּגִין רַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא
מחמת אהבת המלך ב"ה, דְּרַחֲמִים
לִיָּה יְתִיר שאוהב אותו מאד,
וּבְרַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא תְּלִיָּא חֶסֶד
ובאהבת המלך תלויה עשיית החסד,
וְעַל דָּא אֲקָרִי ועל כן נקרא אברהם
אֲבִרָהֶם אוֹהֲבִי שמחמת אהבת ה'
הרבה לעשות חסד בעולם, וּבְגִין
דְּרַחֲמִים לִיָּה יְתִיר ולפי שאהב את
הקב"ה מאד, אֲסַגִּי חֶסֶד בְּעֵלְמָא
הרבה לעשות חסד בעולם.

העושה חסד מעורר החסד העליון לשרות בעולם בו ביום

תְּנִינָן, בְּעוֹבְדָא דְלִתְתָא אֲתַעֵר עוֹבְדָא דְלַעִילָא, אִי בַר נָשׁ עָבִיד
עוֹבְדָא לְתַתָּא כְּדָקָא יָאוֹת, הָכִי אֲתַעֵר חֵילָא כְּדָקָא יָאוֹת
לַעִילָא, עָבִיד בַּר נָשׁ חֶסֶד בְּעֵלְמָא, אֲתַעֵר חֶסֶד לַעִילָא, וְשָׂאֲרֵי בְּהֵוָה
יּוֹמָא, וְאֲתַעֵטֵר בֵּיהּ בְּגִינִיהּ, וְאִי אֲתַדְבֵּר בַּר נָשׁ לְרַחְמֵי לְתַתָּא, אֲתַעֵר
רַחְמֵי עַל הָהוּא יּוֹמָא, וְאֲתַעֵטֵר בְּרַחְמֵי בְּגִינִיהּ, וְכִדִּין הָהוּא יּוֹמָא
קָאִים עָלֶיהָ לְמַהוּי אַפּוֹטְרוֹפָא בְּגִינִיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיף לֵיהּ.

מתוך מדבש

העושה חסד מעורר החסד העליון לשרות בעולם בו ביום, בו יבואר
שמעשה החסד בעולם כראוי, גורם להמשכת מדת החסד והרחמים בעולם
הזה, והמלאך הממונה על אותו היום מליץ על אדם זה לטוב בעת הצורך.

(מקור המאמר זוהר פרשת אמור דף כז ע"א-ע"ב, וצנצארינו כך יא עמ' טו-טז)

תְּנִינָן, בְּעוֹבְדָא דְלִתְתָא אֲתַעֵר
עוֹבְדָא דְלַעִילָא לַמַּדְנֹה, כִּי
במעשה שאדם עושה למטה מעורר
מעשה למעלה, דהיינו אִי בַר נָשׁ
עָבִיד עוֹבְדָא לְתַתָּא כְּדָקָא יָאוֹת
אם אדם עושה מעשה למטה כראוי
להיות, הָכִי אֲתַעֵר חֵילָא כְּדָקָא
יָאוֹת לַעִילָא כִּי מִתְעוֹרֵר כַּח כִּנְגֵדוֹ
למעלה כראוי, כְּגוֹן עָבִיד בַּר נָשׁ
חֶסֶד בְּעֵלְמָא, אֲתַעֵר חֶסֶד לַעִילָא
אם האדם עושה חסד בעולם, מִתְעוֹרֵר
כְּגוֹן חֶסֶד לַמַּעְלָה, וְשָׂאֲרֵי בְּהֵוָה
יּוֹמָא וְשׁוֹרָה חֶסֶד בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם,

וְאִי אֲתַדְבֵּר בַּר נָשׁ לְרַחְמֵי לְתַתָּא, אֲתַעֵר רַחְמֵי
עַל הָהוּא יּוֹמָא, וְאֲתַעֵטֵר בְּרַחְמֵי
בְּגִינִיהּ וְאִם מִתְנַהֵג הָאָדָם בְּמִדַּת
הַרְחָמִים לַמַּטָּה, הוּא מִתְעוֹרֵר רַחְמִים
עַל יוֹם הָהוּא, וּמִתְעוֹרֵר בְּרַחְמִים בְּזִכְרוֹתוֹ,
וְכִדִּין, הָהוּא יּוֹמָא קָאִים עָלֶיהָ
לְמַהוּי אַפּוֹטְרוֹפָא בְּגִינִיהּ,
בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיף לֵיהּ וְאִזּוּ, הַמַּלְאָךְ
הַמַּמוֹנֵה עַל יוֹם הָהוּא עוֹמֵד עָלָיו
כַּאֲפּוֹטְרוֹפּוֹס לְהַמְלִיץ בְּעִדּוֹ, בְּשַׁעֲהַ
שִׁיחִיהָ צָרִיךְ לוֹ.

בְּגוֹנוֹנָא דָּא בְּהַפּוּכָא דְדָא, (וְעַל כָּלֵא) אִי עֶבֶיד בַּר נָשׁ עוֹבְדָא דְאַכְזָרִי, הָכִי אֲתַעֵר בְּהֵהוּא יוֹמָא, וּפְגִים לִיָּה, וּלְבַתֵּר קָאִים עֲלִיָּה לְשִׁיזְעָאָה לִיָּה מְעֻלְמָא, בְּהֵהִיא מְדָה דְּבַר נָשׁ מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדֵדִין לִיָּה.

תַּנֵּן, דִּישְׁרָאֵל אַכְזָרִיּוֹת אֲתַמְנַע מַנְיִיָּהוּ מִכָּל שְׁאָר עַמִּין, וְלֹא יִתְחַזֵּן מַנְיָה עוֹבְדָא בְּעֻלְמָא, דִּהָא כַּמָּה מְאָרִי דְּעֵינִין קְיִימִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ בְּהֵהוּא עוֹבְדָא, זַפָּאָה מֵאֵן דְּאַחְזִי עוֹבְדָא דְּכִשְׁרָא לְתַתָּא, דִּהָא בְּעוֹבְדָא תְּלִיָּא מְלֵתָא בְּכָלֵא, לְאַתְעֵרָא מְלָה אַחְרָא.

מתוך מדבש

מדת האכזריות צריכה להיות מרוחקת מהם, יותר מכל שאר העמים, וְלֹא יִתְחַזֵּן מַנְיָה עוֹבְדָא בְּעֻלְמָא לִכְן לא יראו מבר ישראל מעשה אכזריות בעולם, דִּהָא כַּמָּה מְאָרִי דְּעֵינִין קְיִימִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ בְּהֵהוּא עוֹבְדָא כי כמה בעלי עינים שהם בעלי השגחה, עומדים על האדם להשגיח עליו במעשה אכזריות ההוא שהוא עושה, זַפָּאָה מֵאֵן דְּאַחְזִי עוֹבְדָא דְּכִשְׁרָא לְתַתָּא אשרי מי שמראה מעשה כשר וישר למטה, דִּהָא בְּעוֹבְדָא תְּלִיָּא מְלֵתָא בְּכָלֵא, לְאַתְעֵרָא מְלָה אַחְרָא כי בכל מעשה התחתון שאדם עושה תלוי הדבר, לעורר כנגדו דבר אחר למעלה.

בְּגוֹנוֹנָא דָּא בְּהַפּוּכָא דְדָא כַּעֲיִן זֶה הוא בהיפך מזה, אִי עֶבֶיד בַּר נָשׁ עוֹבְדָא דְאַכְזָרִי אם עושה האדם מעשה אכזריות למטה, הָכִי אֲתַעֵר בְּהֵהוּא יוֹמָא כַּךְ מַעוּרָא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לַמַּעֲלָה, וּפְגִים לִיָּה וְהוּא פּוֹגֵם אֶת הַיּוֹם הַהוּא, וּלְבַתֵּר קָאִים עֲלִיָּה לְאַכְזָרִי לְשִׁיזְעָאָה לִיָּה מְעֻלְמָא ואח"כ המלאך הממונה על אותו היום, עומד להתאכזר עליו לכלותו מן העולם, כי כלל גדול הוא בְּהֵהוּא מְדָה דְּבַר נָשׁ מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדֵדִין לִיָּה באותה המדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ומביא ראיה על זה, כי תַּנֵּן, דִּישְׁרָאֵל אַכְזָרִיּוֹת אֲתַמְנַע מַנְיִיָּהוּ מִכָּל שְׁאָר עַמִּין למדנו, שבני ישראל

מי הוא העושה חסד עם קונו

אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבְגִמְלֵי חֲסִידִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוֹר, מַעֲלָה אֲנִי עָלָיו כָּאֵלּוּ פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין הָאוֹמוֹת, וְכַמָּה בְּנֵי נֶשָׁא דְקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא וְעַבְדֵי גִמְלֵי חֲסִידִים וּמַצְלִין, וְלֹא אֶתְפָּרַק קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהּ וְיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא דִישְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא לְחַבְרָא יְתָהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּגְמִילוֹת חֶסֶד, הָא אוֹקְמוּהּ דְּהָא אֵין חֲסִיד אֲלֵא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּכָל פְּקוּדִין דְּעַבִּיד לְמַפְרָק בְּהוּ שְׁכִינְתִּיהּ, וּבִקְהָא עַבִּיד חֶסֶד עִם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מתוך מדבש

מי הוא העושה חסד עם קונו, יבואר בו רום מעלת העוסק בחסד בכוונה לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה, שעליו אומר הקב"ה שהוא כביכול כאילו פדאו לו ולישראל מהגלות.

(מקור המאמר זהה פרשת כי תלך דף רפא ע"א נרע"מ, וצמאורינו כרך טו עמ' שז-שז)

אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִמַר הַקִּב"ה
כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבְגִמְלֵי חֲסִידִים
וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוֹר מַעֲלָה
אֲנִי עָלָיו כָּאֵלּוּ פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי
מִבֵּין הָאוֹמוֹת כְּדַבְרֵי חוֹז"ל (נמס' נרע"מ
דף ס ע"א), הרי ביד בני ישראל לפדות
את הקב"ה ואת השכינה שיוכלו לגאול
את ישראל מבין האומות, ושואל וְכַמָּה
בְּנֵי נֶשָׁא דְקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא
וְעַבְדֵי גִמְלֵי חֲסִידִים וּמַצְלִין,
וְלֹא אֶתְפָּרַק קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּשְׁכִינְתִּיהּ וְיִשְׂרָאֵל והלא כמה בני
אדם שעוסקים בתורה ועושים גמילות
חסדים ומתפללים עם הצבור, ולא
נגאלו הקב"ה ושכינתו וישראל, ומשיב
אֲלֵא דִישְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא לְחַבְרָא
יְתָהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אלא שצריך
לעסוק בתורה כדי לחבר ולייחד את
השכינה עם הקב"ה, ולא לשום כונה
אחרת, וּגְמִילוֹת חֶסֶד וענין גמילות
חסד הָא אוֹקְמוּהּ הרי ביארוהו
החברים, (ס"ג הרמ"ק) דְּאֵין חֲסִיד אֲלֵא
הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ שענינו הוא דְּכָל
פְּקוּדִין דְּעַבִּיד לְמַפְרָק בְּהוּ

הקב"ה חפץ לזכות את רבי ייסא להחיות העני

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא אֲתַחְזִיין קָמִי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא וְנִפְשָׁא, וּמִסְכָּנָא לֹא אֲתַחְזִי אֱלָא
בְּנִפְשָׁא בְּלַחְדוּדֵי, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְנִפְשָׁא יְתִיר מִגּוּפָא.
מִסְכָּנָא חַד הָהּ בְּשִׁכְבוּתֶיהָ דְּרַבִּי יִיסָא, וְלֹא הָהּ מֵאן דְּאֶשְׁגַּח

מתוך מדבש

שְׁכִינְתֶּיהָ שְׁכַל מִצּוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וּבִזָּה הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַקַּב"ה, שֶׁעַל
יְכוּיִן לַגּוֹל בָּהֶם אֶת הַשְׁכִּינָה, וּבְהָא
עָבִיד חֶסֶד עִם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְכֵן זֶה שְׁנֵיהֶם נִגְאָלִים וְעוֹלִים לֹא צִלְלוּת,

ואז זה האיש נקרא חסיד.

הקב"ה חפץ לזכות את רבי ייסא להחיות העני, בו מובא המעשה ברבי
ייסא ששמע בת קול בטענה להממונה על הנשמות בעת הפטירה, שעני
זה עדיין לא הגיע זמנו למות, ורבי ייסא השיב את נפשו ברגע האחרון.

(מקור המאמר מהר פרשת נשלח דף סא ע"א-ע"ב, ונצי"לויטו כרך ה עמ' תרפ-תרפז)

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עוֹד אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי כָּל אֵינוֹן בְּנֵי
עֲלָמָא אֲתַחְזִיין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּגוּפָא וְנִפְשָׁא בָּא וְרָאָה כֹּל
בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּרַאֲמִים לִפְנֵי הַקַּב"ה בְּגוּף
וּבְנִפְשָׁא, וּמִסְכָּנָא לֹא אֲתַחְזִי אֱלָא
בְּנִפְשָׁא בְּלַחְדוּדֵי וְהַעֲנִי לֹא מִתְּרַאֲמִי
אֱלָא בְּנִפְשָׁא בְּלַחְדוּדֵי כִּי גּוּפוֹ שְׁבוּר,

יְתִיר מִגּוּפָא וְהַקַּב"ה קְרִיב אֶל הַנֶּפֶשׁ
יִתֵּר מֵאֵל הַגּוּף, לְכֵן תִּפְלַת הָעֲנִי
מִקּוֹבֵלֶת יִתֵּר לִפְנֵי הַמָּקוֹם לִפְנֵי שְׁאִין
מִסֵּךְ הַמִּבְדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי חוֹמֵרוֹ
כָּבוֹשׁ וְכוּלּוֹ צוּרָה.

מִסְכָּנָא חַד הָהּ בְּשִׁכְבוּתֶיהָ דְּרַבִּי
יִיסָא וְלֹא הָהּ מֵאן
דְּאֶשְׁגַּח בֵּיהּ עֲנִי אֶחָד הִיא בְּשִׁכְנוֹתוֹ

וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְנִפְשָׁא

בִּיה, וְהוּא הָיָה אַכְסִיף וְלֹא תִקְיָה בְּבִנֵי נֶשָׁא, יוֹמָא חַד חֶלֶשׁ, עָאֵל עָלֶיהָ רַבִּי יִיסָא, שְׁמַע חַד קָלָא דְאַמְר, טִילְקָא טִילְקָא, הָא נִפְשָׁא פְּרָחָא גְבָאִי וְלֹא מָטוּ יוֹמוֹי, וְוִי לְבִנֵי מְתִיָּה דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נִפְשִׁיהָ לְגַבִּיהָ, קָם רַבִּי יִיסָא שְׂדֵי בְּפוּמִיָּה מִזָּא דְגֵרְגָרִין, אֲפוּתָא דְקוֹנְטָא, (ס"א דְקוֹפְתָא), אֲתַבְּזַע זִיעָא בְּאַנְפוּי וְתָב רִוּחִיהָ לְגַבִּיהָ.

לְבַתָּר אָתָּא וְשָׂאִיל לִיה, אָמַר חֲזִיף רַבִּי, נִפְשָׁא נִפְקַת מִנָּאִי וּמָטוּ לָהּ קָמִי פּוֹרְסִיָּא דְמַלְכָּא, וּבַעַת לְאַשְׁתְּאַרָא תַּמָּן, אֵלָּא דְבַעַת קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְזַפְּאָה לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עֲלָךְ, זְמִין הוּא רַבִּי יִיסָא

מתוך מדבש

אליו, קָם רַבִּי יִיסָא שְׂדֵי בְּפוּמִיָּה מִזָּא דְגֵרְגָרִין עַמַּד רַבִּי יִיסָא וּזְרַק בְּפִיו מִי גֵרְגָרִים שֶׁל רְמוֹנִים, ר"ל עֲסִיס רְמוֹנִים, אֲפוּתָא דְקוֹנְטָא בְּמַדָּה קְטַנָּה, וְעַל יְדֵי זֶה אֲתַבְּזַע זִיעָא בְּאַנְפוּי וְתָב רִוּחִיהָ לְגַבִּיהָ נִבְקַע וַיִּצָּאָה זִיעָה לַחוּץ עַל פְּנֵיו וַחֲזוּר רִוּחוֹ אֵלָיו וַנִּתְרַפָּא.

לְבַתָּר אָתָּא וְשָׂאִיל לִיה אַחֵר כֵּךְ בָּא רַבִּי יִיסָא וְשָׂאֵל לְהַעֲנִי מָה הִיא אַתּוּ, אָמַר חֲזִיף רַבִּי נִפְשָׁא נִפְקַת מִנָּאִי וּמָטוּ לָהּ קָמִי פּוֹרְסִיָּא דְמַלְכָּא אִמַּר בַּחֲזִיף רַבִּי שְׁנַפְשִׁי יִצָּאָה מִמֶּנִּי וְהִגִּיעָה לְפָנֵי הַכֶּסֶּא שֶׁל מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן ב"ה, וּבַעַת לְאַשְׁתְּאַרָא תַּמָּן וְרִצְתָּהּ לְהַשְׁאֵר שֶׁם, אֵלָּא דְבַעַת קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְזַפְּאָה לָךְ אֵלָּא רִצְהָ הַקְּבִ"ה לְזִכּוֹת

שֶׁל רַבִּי יִיסָא וְלֹא הָיָה מִי שִׁישְׁגִּיחַ עֲלָיו, וְהוּא הָיָה אַכְסִיף לְאַתְתַּקְפָּא בְּבִנֵי נֶשָׁא (ס"ג) וְהוּא הִיָּה מַתְבִּיִּישׁ לְבִקֵּשׁ וּלְהַפְצִיר בְּבִנֵי אָדָם שִׁתְּנוּ לוֹ לֹאֲכֹל, יוֹמָא חַד חֶלֶשׁ יוֹם אֶחָד נַחֲלֵשׁ מַחֲמַת רַעַב וְנַחֲלָה, עָאֵל עָלֶיהָ רַבִּי יִיסָא נִכְנַס אֵלָיו רַבִּי יִיסָא לְבַקְרוּ, שְׁמַע חַד קָלָא דְאַמְר טִילְקָא טִילְקָא שְׁמַע בַּת קוֹל אַחַת שְׁאִמְרָה גִּלְגַּל גִּלְגַּל דְּהֵיִינוּ מִלֵּאךְ הַמְגַלְגַּל אֶת הַנִּשְׁמוֹת בַּעַת פְּטִירָתָם מִן הָעוֹלָם, (וּמַלְט טִילְקָא הֵיא כְּמוֹ טִילְקָא שְׁהוּא גִּלְגַּל שְׁהִיוּר מְגַלְגַּל בְּרִגְלוֹ), הָא נִפְשָׁא פְּרָחָא גְבָאִי וְלֹא מָטוּ יוֹמוֹי הֵרִי נִפְשׁוֹ יִצָּאָה מִמֶּנּוּ וּפּוֹרְחַת אֵלָיו וְעִדִּיין לֹא הִגִּיעַ זְמָנוֹ לְמוֹת, וְוִי לְבִנֵי מְתִיָּה דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נִפְשִׁיהָ לְגַבִּיהָ אוּי לְבִנֵי הָעִיר שֶׁלֹּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם מִי שִׁישְׁבִּיב נִפְשׁוֹ

לְסִלְקָא רוּחִיָּה, וְלֹא תִקְשְׁרָא בְּחַד אֲדָרָא קְדִישָׁא, דְּזִמְיִנִין חֲבֵרִיָּא
לֹא תַעֲרָא בְּאַרְעָא, וְהָא אֲתִקְיִנוּ תְּלַת פּוֹרְסִיין דְּקִימָן לָךְ וְלַחֲבֵרָךְ,
מֵהָהוּא יוֹמָא הוּוּ מְשַׁגְיַחִין בֵּיהּ בְּנֵי מַתִּיָּה.

תוּ מִסְפֵּנָא אַחְרָא אַעֲבֵר קִמְיָה דְּרַבִּי יִצְחָק, וְהוּוּ בִּידִיָּה פְּלַג
מְעָה דְּכֶסֶף, אָמַר לִיָּה לְרַבִּי יִצְחָק אֲשֵׁלִים לִי וְלִבְנֵי וְלִבְנֹתֵי
נַפְשָׁאן, אָמַר לִיָּה וְהִיךְ אֲשֵׁלִים נַפְשֵׁיכּוֹ, דְּהָא לֹא אֲשַׁתְּכַח גְּבָאֵי
בַר פְּלַג מְעָה, אָמַר לִיָּה בְּדָא אֲשֵׁלִימָנָא בְּפִלַג אַחְרָא דְּאִית

מתוק מדבש

יוֹמָא הוּוּ מְשַׁגְיַחִין בֵּיהּ בְּנֵי מַתִּיָּה
מִיּוֹם הָהוּא וְהִלָּאָה הִיוּ מְשַׁגְיָחִים עֲלֵיו
בְּנֵי עִירוֹ.

תוּ מִסְפֵּנָא אַחְרָא אַעֲבֵר קִמְיָה דְּרַבִּי
יִצְחָק וְהוּוּ בִּידִיָּה פְּלַג מְעָה
דְּכֶסֶף עוֹד הִיָּה עֲנִי אַחֵר שַׁעֲבֵר לִפְנֵי
רַבִּי יִצְחָק וְהִיָּה בִּידּוֹ רַק חֲצִי מְעָה כֶּסֶף,
אָמַר לִיָּה לְרַבִּי יִצְחָק, אֲשֵׁלִים לִי
וְלִבְנֵי וְלִבְנֹתֵי נַפְשָׁאן הַשְׁלֵם לִי וְלִבְנֵי
וְלִבְנֹתֵי אֵת נַפְשֵׁנוּ, ר"ל תִּשְׁבִּיעַ נַפְשֵׁנוּ
וְעִי"ז תִּשְׁאֵר הַנֶּפֶשׁ שְׁלִימָה שְׁלֵא תִצָּא,
אָמַר לִיָּה רַבִּי יִצְחָק לְהַעֲנִי, וְהִיךְ
אֲשֵׁלִים נַפְשֵׁיכּוֹ דְּהָא לֹא אֲשַׁתְּכַח
גְּבָאֵי בַר פְּלַג מְעָה וְאִיךְ אֲשֵׁלִים אֵת
נַפְשְׁכֶם שְׁהִרִי לֹא נִמְצָא אֲצִלִי רַק חֲצִי
מְעָה, אָמַר לִיָּה הֲעֲנִי לְרַבִּי יִצְחָק בְּדָא
אֲשֵׁלִימָנָא בְּפִלַג אַחְרָא דְּאִית גְּבָאֵי
בִּזְהָא אֲשֵׁלִים אֲנִי בַּעֲדֵי חֲצִי מְעָה אַחֲרָת

אוֹתוֹךְ וְלִכְךָ שִׁמַּעַת אוֹתוֹ הַקּוֹל, וְאַכְרִיזוּ
עֲלֶיךָ זְמִין הוּא רַבִּי יִיסָא לְסִלְקָא
רוּחִיָּה וְהַכְרִיזוּ עֲלֶיךָ וְאָמְרוּ עֲתִיד הוּא
רַבִּי יִיסָא לְהַעֲלוֹת רוּחוֹ, וְלֹא תִקְשְׁרָא
בְּחַד אֲדָרָא קְדִישָׁא וְלֹהֲתַקְשֵׁר בְּאֲדָרָא
אַחַת קְדוּשָׁה, (אֲדָרָא הוּא מְקוֹם צְנוּעַ כַּעֲיִן
חֲדָר), דְּזִמְיִנִין חֲבֵרִיָּא לֹא תַעֲרָא
בְּאַרְעָא שְׁעִתִּידִים הַחֲבֵרִים לְהַעֲרִי בְּאֶרֶץ
בְּגָלוּי סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְגַם רַבִּי יִיסָא יִהְיֶה
בְּכֻלָּל הָעֲשָׂרָה חֲבֵרִים שְׁנֵתִקְבְּצוּ לְאֲדָרָא
רַבָּא (הַמְּבֹאֵר נִפְרַשְׁתָּ נֶשֶׁא דָף קכ"ע"ג), וְשֵׁם
הוּא עֲתִיד לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם וְנִשְׁמַתּוּ
תַּעֲלֶה לְגַן עֵדֶן, וְהָא אֲתִקְיִנוּ תְּלַת
פּוֹרְסִיין דְּקִימָן לָךְ וְלַחֲבֵרָךְ וְהִרִי
כֹּהֵר הַכִּינוּ ג' כִּסְאוֹת הַמוֹכְנִים לָךְ וְעוֹד
לְשָׁנִים מִחֲבִירֶיךָ, וְהֵם רַבִּי יִיסָא, וְרַבִּי יוֹסִי
בְּרַבִּי יַעֲקֹב, וְרַבִּי חֲזַקִּיָּה (כַּמְּבֹאֵר שֶׁס' נָדָף
קִמַּד טו"ו"א), שִׁמַּתּוּ מִיתַת נִשְׁקִיָּה שְׁנִדְבָקָה
נַפְשָׁם בַּחֲשֶׁק אֲהַבַת הַקִּבּוּץ, מֵהָהוּא

גבאי, אפקיה ויהביה ליה, אחזיאו ליה בחלמיה דהוה אעבר בשפתא דימא רבא, וכעאן למשדייה בגווייה, חמא לרבי שמעון דהוה אושיט ידוי לקבליה, ואתי ההוא מספנא ואפקיה ויהביה בידוי דרבי שמעון ואשתזיב, כד אתער נפל בפומיה האי קרא (תהלים מז ט) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה.

הגומל חסד לחבירו ממתיק את דיני השכינה לרחמים
רזא דמלה מאן דאשלים למספנא, אשלים ליה את חד ואתעבד

מתוך מדבש

שנמצא אצלי, אפקיה ויהביה ליה הוציא רבי יצחק את חצי המעה ונתנה להעני, אחזיאו ליה בחלמיה דהוה אעבר בשפתא דימא רבא וכעאן למשדייה בגווייה הראו לו בחלומו שהיה עובר בשפת הים הגדול ורצו להשליכו ולהטביעו בתוכו וכבר התחיל ליפול לתוך המים, חמא לרבי שמעון דהוה אושיט ידוי לקבליה ראה את רבי שמעון שהושיט ידו כנגדו להצילו אבל לא היה יכול להגיע אליו, ואתי ההוא מספנא ואפקיה ויהביה בידוי דרבי שמעון ואשתזיב ובא אותו העני והוציאו מן המים ונתנו בידיו של רבי שמעון וניצל, כד אתער נפל בפומיה האי קרא כשהקיץ משינתו נפל בפיו פסוק זה אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה.

הגומל חסד לחבירו ממתיק את דיני השכינה לרחמים, יתבאר בו גודל מעלת המחיה את העני שהוא גומל נפשו להחיותו ובכך הוא גומל את השלמת השכינה להמתק ברחמים.

(מקור המאמר סוהר פרשת בשלח דף סב ע"א, וצמאורינו כרך ה עמ' תרפז)

רזא דמלה סוד הדבר הוא, מאן דאשלים למספנא מי שמשלים זה אשלים ליה את חד ואתעבד

צָדָקָה, וְרִזָּא דָא (משלי יא יז) גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חֶסֶד, גְּמִילוֹת חֶסֶדִים מְשַׁמֵּעַ, דְּהָא בְּדִינָא שְׂרִיא, וְאַשְׁלִים לִיה חֶסֶד פְּדִין הוּא רַחֲמִי.

העולם נבנה ומתקיים תמיד ע"י החסד

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (תהלים פט ג) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, מֵאִי חֶסֶד, הוּא חַד מִפְתָּרִי עֲלָאִי דְּמִלְכָּא, דְּנִשְׁמַתָּא דִּישְׂרָאֵל קָרָא לָהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד, עַל תְּנָאִי דִּיתְבַּנִּי, וְלֹא יִשְׁתַּיְצִי חֶסֶד

מתוך מדבש

[השכינה] הנקראת נפש, דְּהָא בְּדִינָא שְׂרִיא כִּי הִרִי הִיא שׁוֹרָה בְּדִין וְצִרִיךְ לַהֲמַתִּיקָה בַּחֲסֵד, וְאַשְׁלִים לִיה חֶסֶד פְּדִין הוּא רַחֲמִי וְהַחֲסֵד שְׁעוּשָׁה עִם חֲבֵרוֹ מִשְׁלִים אֶת הַמַּלְכוּת לַהֲעֻשׂוֹת מִבְּחִי' צֶדֶק לִבְחִי' צָדָקָה וְזֶה הִיא נִהַפְכַת מַמְדַּת הַדִּין לַמַּדַּת הַרַחֲמִים.

צָדָקָה הוּא מִשְׁלִים אוֹת אַחַת בַּמַּלְכוּת צֶדֶק שֶׁהִיא אוֹת ה' שֶׁבַּמַּלְכוּת וְנַעֲשִׂית צָדָקָה, וְרִזָּא דָא וְזֶהוּ הַסּוּד מִשְׁכָּח גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חֶסֶד פִּירוּשׁ מִי שְׁעוּשָׁה חֶסֶד עִם חֲבֵרוֹ הַעֲנִי הוּא גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ, וּמַלְתָּ גּוֹמֵל גְּמִילוֹת חֶסֶדִים מְשַׁמֵּעַ וְהֵינּוּ שְׁגוּמֵל חֶסֶד עִם הַמַּלְכוּת

העולם נבנה ומתקיים תמיד ע"י החסד, בו יבואר שהקב"ה קרא לנשמות ישראל חסד, והיינו כשיעסקו בחסדים שאז יבנו את מדתה בעולם האצילות להמשך קיום העולם.

(מקור המאמר זוהר פרשת מטות דף קנט ע"ב, וצנזורינו כרך יד עמ' תרנ"א)

תָּא חֲזִי בֵּא וְרֵאָה פְּתִיב אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וּמִפְרֵשׁ מֵאִי חֶסֶד מַהוּ הַחֲסֵד, וְאוֹמֵר הוּא חַד מִפְתָּרִי עֲלָאִי דְּמִלְכָּא הוּא סְפִירָה אַחַת מִסְפִּירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל הַמַּלְךְ, הֵינּוּ סְפִירַת הַחֲסֵד דְּאֲצִילוֹת, דְּנִשְׁמַתָּא דִּישְׂרָאֵל קָרָא לָהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד כִּי לַנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קָרָא הַקֶּב"ה חֶסֶד, עַל

מַעֲלָמָא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יִבְנָה, בְּגִין כֶּךָ תְּנִינָן, מֵאן דְּשַׁצִּי חֶסֶד
מַעֲלָמָא, אֲשִׁתִּיצִי הוּא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

העוסק בגמ"ח לשמה שורה עליו שכינה
וְאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּגִמְלֵי חֶסְדִּים וּבְאֻרֵּיתָא, לֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֱלָא
לְגַרְמִיָּהוּ, וּבְגִינִיָּהוּ אֲתָמֵר (סז) וְכָל חֶסֶדוֹ כְּצִיץ הַשָּׁדָה.

מתוך מדבש

החסד, בְּגִין כֶּךָ תְּנִינָן בשביל זה
למדנו, מֵאן דְּשַׁצִּי חֶסֶד מַעֲלָמָא מי
שמכלה ומבטל את החסד מן העולם,
ר"ל שאינו רוצה לעסוק בחסד, אֲשִׁתִּיצִי
הוא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי הוא יכרת מן
העולם הבא.

תְּנִינִי דִּיתְבְּנִי על תנאי שבני ישראל
יבנו את מדת החסד בעוסקם בצדקה
וחסד, וְלֹא יִשְׁתִּיצִי חֶסֶד מַעֲלָמָא
ולא יכלה ולא יתבטל החסד מן העולם
כי זהו קיומו, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יִבְנָה
פ"י שתמיד יבנה ויתקיים העולם על ידי

העוסק בגמ"ח לשמה שורה עליו שכינה, יבואר בו בזמנינו בעת הגלות
ההכרח הוא לעסוק בתורה וחסד רק בכוונה של יחוד קוב"ה ושכינתיה,
ואז רוח הקדושה תשרה עליהם.

(מקור המאמר נמקווי זהר חדש דף קצ ע"א, וצנצוריו כרך ד עמ' נא)

פרס, ואם תשאל אותם למה עוסקים
בתורה או בגמילות חסדים, תראה
שאינם בקיאים בסוד לומר לך
שעוסקים כדי לייחד קב"ה ושכינתיה,
אלא שאומרים שעושים בזה רצון
קונם, וּבְגִינִיָּהוּ אֲתָמֵר ובשבילם

וְאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּגִמְלֵי חֶסְדִּים
וּבְאֻרֵּיתָא ואפילו אלו [מעמי
הארץ] שעוסקים בגמילות חסדים
ובתורה, לֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֱלָא
לְגַרְמִיָּהוּ אינם עוסקים בהם אלא
לתועלת נפשם, דהיינו על מנת לקבל

וְכָל אֵלִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לְשִׁמָּה, רוּחָא דְקַדְשָׁא דְאִיהִי
שְׂכִינְתָּא לָא שְׂרִיא עֲלֶיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים עח ג) וַיִּזְכֹּר
כִּי בִשְׂרָר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב.

מתוך מדבש

בתורה על מנת שאהיה עשיר ואקרא
חכם ורבי ויכבדוני בני אדם, על אלו
רוחא דְקַדְשָׁא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא לָא
שְׂרִיא עֲלֶיהּ רוּחַ הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא
הַשְׂכִּינָה אֵינָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, הָדָא
הוּא דְכְתִיב זֶהוּ שְׂכֵנוֹב וַיִּזְכֹּר כִּי
בִשְׂרָר הִמָּה כִּי כָל כּוֹנֵתָם לְתוֹעֵלַת
נַפְשָׁם וְגוֹפָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא לְשֵׁם
יְחִיד קב"ה וּשְׂכִינְתִּיה, וְלֹא לְשֵׁם קְבִלַת
שֹׂכֵר לְעוֹלָם הַבָּא, לִכֵּן רוּחַ הַקְדוּשָׁה
שֶׁהִיא הַשְׂכִּינָה הוֹלֵךְ וּמִסְתַּלֵּק מֵעֲלֵיהֶם
וְלֹא יָשׁוּב לְשֵׁרוֹת עֲלֵיהֶם, כִּי אִף
עַל פִּי שְׂמִיחַת עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הִיא
רְאוּיָה שֶׁתִּשְׂרָה הַשְׂכִּינָה עֲלֵיהֶם בַּעַת
שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, אֲבָל כִּיּוֹן שְׂכוֹנֵתָם
רַק לְשֹׂכֵר עוֹלָם הַזֶּה, אֵין הַשְׂכִּינָה
שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם.

נאמר וְכָל חֲסִידוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה פִּי
שֶׁהַחֲסִיד שֶׁהֵם עוֹשִׂים אֵין לוֹ חֲשִׁיבוֹת
אִלָּא כְּפֶרֶחַ הַשָּׂדֶה שֶׁפַּעֲמִים עוֹמֵד
וּפַעֲמִים נוֹבֵל, כְּמוֹ כֵּן הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
וּבִגְמִילוֹת חֲסִידִים, הֵנָּה בּוֹמֵן שְׁבִית
הַמְקַדֵּשׁ הִיא קִיִּים נַעֲשֶׂה הַיְחוד עַל
יְדֵיהֶם, אֲבָל עֵתָה בִּגְלוּת אֵין מַעֲשִׂיהֶם
גּוֹרֵם יְחוד [אִלָּא בְּכוֹנָה שֶׁל יְחוד
קוֹב"ה וּשְׂכִינְתִּיה], (וְכַתֵּב הַרְמ"ק, וְכָל זֶה
טִרְחַמִּי כִּדִּי שְׁלֹא יִהְיֶה רַעִיָא מֵהִימָנָא מִלְּמַד
קְטִיגוֹרִיא עַל יִשְׂרָאֵל, אִלָּא שֶׁהֵכָל נִמְשָׁךְ מֵהַמְרַנֵּן,
עכ"ל).

וְכָל אֵלִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ
לְשִׁמָּה וְכָל אֵלֵּו שְׂאִינִים עוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, אִלָּא כִּדִּי לְקַבֵּל שֹׂכֵר
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּגוֹן שְׂאוֹמֵר אֲנִי עוֹסֵק

הדינים נדחים מפני התעוררות החסד

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, אֶל תִּקְרִי בְּהִבְרָאָם, אֵלֶּה בְּאַבְרָהָם, בְּאַתְעָרוּתָא דְאַבְרָהָם קַיִימִי, וְכֵד אֶתְעַר אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא, כָּל אֵינֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּחִי לְהוּ לְבָר, וְלֹא קַיִימִין קָמִיָּה.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאֵ"ל זֹעֵם בְּכָל יוֹם, נִזְעֵם אוּ זְעוּם בְּכָל יוֹם לֹא כְּתִיב, אֵלֶּה זֹעֵם, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח, דְּחִי לֹון לְבָר, וְקַיִימָא הוּא וּמִבְּסָם עֶלְמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב

מתוך מדבש

הדינים נדחים מפני התעוררות החסד, יתבאר בו שבכח מדת החסד של אברהם אבינו ע"ה קנים העולם - ובהתעוררות מדה זו מסתתמים המקטרגים ובטלים הדינים שבועולם בכל יום.

(מקור המאמר חסד פרשת לו דף לא ע"א, וצנזורינו ככך י עמ' שעה-שעו)

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם פִּי הַקִּיּוּם שֶׁל תּוֹלְדוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ הוּא בְּהִבְרָאָם, כְּלוּמַר אֶל תִּקְרִי בְּהִבְרָאָם אֵלֶּה בְּאַבְרָהָם כִּי אוֹתִיוֹתֵיהֶם שׁוּת, וְהֵינּוּ בְּאַתְעָרוּתָא דְאַבְרָהָם קַיִימִי בְּכַח הַתְעוּרוֹת שֶׁל מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם עוֹמְדִים הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְכֵד אֶתְעַר אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא וְכַשְׁמַתְעוֹרֵר מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם בְּעוֹלָם, אִזּוּ כָּל אֵינֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כֹּל אוֹתָם הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים

הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכֻתוֹב וְאֵ"ל זֹעֵם בְּכָל יוֹם וּמִפְרֵשׁ נִזְעֵם שְׁנַתְעוֹרֵר בְּזַעַם עַל יְדֵי אַחֲרִים, אוּ זְעוּם שְׁהוּא זְעוּם מַעְצָמוּ בְּכָל יוֹם, לֹא כְּתִיב, אֵלֶּה זֹעֵם שְׁפִירוּשׁוֹ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח, דְּחִי לֹון לְבָר בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁנַמְצָא דִּין בְּעוֹלָם, הַשֵּׁם אֵ"ל דּוּחָה אוֹתָם

וְהֵינּוּ בְּאַתְעָרוּתָא דְאַבְרָהָם קַיִימִי בְּכַח הַתְעוּרוֹת שֶׁל מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם עוֹמְדִים הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְכֵד אֶתְעַר אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא וְכַשְׁמַתְעוֹרֵר מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם בְּעוֹלָם, אִזּוּ כָּל אֵינֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כֹּל אוֹתָם הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים

(תהלים מז ט) **יּוֹמָם יִצְוֶה יְהוָה חֶסֶדּוֹ, וְאֶלְמָלָא הָאֵי לֹא יָכִיל עֲלֵמָא לְמִיקָם אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא, וְעַל דָּא פִּלָּא קִיַּיְמִי בְּגִינִיָּה דְּאַבְרָהָם.**

העולם נברא בשביל מדת החסד

בְּגִינִיָּה אֲתַבְרִי עֲלֵמָא וְאַתְקַיִים, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שם פסוק ג) פִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'.

דְּכֵד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, חָמָא דְלֹא יָכִיל לְמִיקָם,

מתוך מדבש

לחוצן, ור"ל שגוער בבעלי הדינים בכל יום ומבטלם, וְקִיַּיְמָא הוּא וּמַבְסֵם עֲלֵמָא והוא עומד ומבשם וממתיק את דיני העולם, הָדָא הוּא דְכָתִיב זהו שכתוב יּוֹמָם יִצְוֶה יְהוָה חֶסֶדּוֹ הממתיק את הדינים, וְאֶלְמָלָא הָאֵי ואם לא התעוררות החסד בעולם,

לֹא יָכִיל עֲלֵמָא לְמִיקָם אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא לא היה העולם יכול להתקיים אפילו רגע אחד מחמת התגברות הדינים, וְעַל דָּא פִּלָּא קִיַּיְמִי בְּגִינִיָּה דְּאַבְרָהָם ועל כן כל העולם קיים בשביל התעוררות החסד של אברהם.

העולם נברא בשביל מדת החסד, בו יבואר ענין קיום העולם על ידי מדת החסד שהמשיכה הקב"ה לשתפה במדת הדין ולמזגה ברחמים.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויחי דף רל ע"ב, וצטטורינו כרך ד עמ' תקנב)

בְּגִינִיָּה אֲתַבְרִי עֲלֵמָא וְאַתְקַיִים בשביל מדת החסד נברא העולם ומתקיים הָדָא הוּא דְכָתִיב פִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה שכל בנין העולם הוא במדת החסד.

(ה"ג הרמ"ק) וְתוּ פִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה פִּירוּשׁוֹ דְּכֵד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא חָמָא דְלֹא יָכִיל לְמִיקָם, עַד דְּאוּשִׁיט יְמִינָא עֲלֵיהּ וְאַתְקַיִים כִּי כִשְׁבָּרָא הִקְבִּה

עד דאָושיט ימינא עליה ואתקיים, ואי לאו דאָושיט ימינא עליה לא אתקיים, בגין דעלמא דא בדינא אתברי.

חסדי ה' בכל דור ודור

בכל דרא ודרא קדשא בריך הוא אגין עליהו דישראל תדיר.
וישראל אמרי (איכה ג כג) חסדי יהו"ה פי לא תמנו, פי לא תמו

מתוק מדבש

את העולם ראה שאינו יכול להתקיים
כך עד שהושיט את ימינו דהיינו
שהמשיך את מדת החסד ועי"ז נתקיים
העולם, ואי לאו דאָושיט ימינא
עליה לא אתקיים ואם לא היה
מושיט עליו יד ימינו לא היה מתקיים,
בגין דעלמא דא בדינא אתברי
לפי שהעולם הזה נברא בדין לכן שיתף
הקב"ה את מדת החסד עם מדת הדין

ועי"ז נתקיים העולם, כפרש"י על הפסוק
(צדקת א א) בראשית ברא אלהים,
שמה שכתוב אלהים שהוא מדת הדין
ולא יהו"ה שהוא מדת הרחמים, כי
בתחילה עלה במחשבה לברוא את
העולם במדת הדין וראה שאינו מתקיים
לכן הקדים מדת רחמים ושתפה למדת
הדין, והיינו דכתיב (שם ז ד) ביום עשות
יהו"ה אלהים ארץ ושמים.

חסדי ה' בכל דור ודור, יבואר בו ענין ההכרה בטובת השי"ת ובחסדיו
עמנו תמיד, ושעלינו להודות על כך לפניו יתברך בכל עת.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת צלק דף סז ע"א, וצנזורינו כרך ז עמ' מקמד)

בכל דרא ודרא קדשא בריך הוא
אגין עליהו דישראל תדיר
בכל דור ודור תמיד מגין הקב"ה על
ישראל.

וישראל אמרי ויש לשאול, פי לא תמו
מבעי ליה כך היה צריך לומר לפי

מִבְּעֵי לִיָּהּ, אֵלֶּא חֲסִדֵי יְהוּ"ה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא הוּוּ בִּסְעָדָן, כִּי
לֹא תִמְנֹו, דְּלֹא אֲשְׁתִּיזִינָא, מֵאֵי טַעְמָא, (מִשּׁוּם) דְּלֹא אֲתִמְנָעוּ
רַחֲמֵי מִינָן, דְּכִתִּיב, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵי.

לעסוק בחסד בגלוי

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַמֶּר, (קס"ג ז יד) בְּיוֹם טוֹבָה הֵיךְ כְּטוֹב וְגו'
גַּם אֵת זֶה לְעוֹמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִי"ם וְגו', בְּיוֹם טוֹבָה
הֵיךְ כְּטוֹב, בְּזִמְנָא דְּאֶסְגִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲסִד בְּעֵלְמָא, בְּעֵי

מתוק מדבש

סדר הלשון, שמשמעו שהחסדים לא
תמו, אֵלֶּא פִּירוּשׁוֹ שֶׁעֲלִינוּ לַהֲדוּת
לַהֲקַב"ה, כִּי חֲסִדֵי יְהוּ"ה בְּכָל
דָּרָא וְדָרָא הוּוּ בִּסְעָדָן חֲסִדֵי ה'
הם בכל דור ודור בעזרתנו, כִּי לֹא
תִמְנֹו שֶׁפִּירוּשׁוֹ דְּלֹא אֲשְׁתִּיזִינָא
על שלא כלינו מן העולם, ומלת

"תמנו" נאמר על ישראל, שהם אומרים
על עצמם חסדי ה' שאנחנו לא תמנו,
מֵאֵי טַעְמָא מִהוּ הַטַּעַם, וְאִמֵּר
מִשּׁוּם דְּלֹא אֲתִמְנָעוּ רַחֲמֵי מִינָן
לפי שלא נמנעו רחמי ממנו, דְּכִתִּיב
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף הַפְּסוּק כִּי לֹא
כָלוּ רַחֲמֵי.

לעסוק בחסד בגלוי, יתבאר בו דבזמן התגלות החסדים בעולם בהנהגת
הש"ת, אזי עלינו לעסוק במדת החסד בגלוי לעין כל, ולהשתדל להרבות
בזה במאד מאד.

(מקור המאמר זוהר פרשת מנורע דף נד ע"א, וצלאורינו כרך י עמ' תרעט)

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַמֶּר לַפְּרֵשׁ הָאֱלֹהִי"ם וְגו' וּמִפְּרֵשׁ מִש"כ בְּיוֹם
מִש"כ בְּיוֹם טוֹבָה הֵיךְ כְּטוֹב מִש"כ בְּיוֹם טוֹבָה הֵיךְ כְּטוֹב הֵינּוּ בְּזִמְנָא
וְגו', גַּם אֵת זֶה לְעוֹמֶת זֶה עֲשֵׂה דְּאֶסְגִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲסִד

בר נש למיהו בשוקי, ולא תחזא קמי כלא, דהא פד שארי
טיבותא דקדשא בריה הוא בעלמא, בכלא שארי, ובכלא עבד
טיבו, ואסגי ליה בעלמא, ובגין כך יתחזי בר נש באתגליא
בשוקי, ויעבד טיבו, דלשרי עליה טיבו אחרא, דהא הוא
דכתיב, ביום טובה היה בטוב, היה ביום טוב ודאי.

מתוך מדבש

שורה בכל אדם אפילו ברשעים, ואז
ובכלא עבד טיבו, ואסגי ליה
בעלמא עם הכל עושה חסדים, ומרבה
אותו בעולם, ובגין כך יתחזי בר
נש באתגליא בשוקי ובשביל זה
יתראה האדם בגלוי בשוק, ויעבד
טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא
ויעשה טוב וחסד עם הבריות כדי
שישרה עליו חסד אחר, שהיינו שיהיה
מרכבה למדת החסד העליון, דהא
הוא דכתיב זהו שכתוב ביום טובה
היה בטוב דהיינו היה בטוב ודאי
שתפעול כמוהו טוב, ותהיה כאחד
משלוחיו ותיעשה מרכבה אליה
במעשיר.

בעלמא בזמן שהקב"ה מרבה להשפיע
חסד בעולם, אז בעי בר נש למיהו
בשוקי צריך האדם ללכת בשוק,
ולא תחזא קמי כלא ולהתראות
לפני כל, כדמסיק שצריך לעסוק בחסד
בגלוי, וללכת מבית לבית לגמול חסד,
(אבל כשהדין שורה בעולם אין להתעורר
לעשות צדקה וחסד בפרסום בשווקים
וברחובות, מטעם לא תחסום שור בדישו,
ואם יעשה הדברים בפרסום יקנאו בו
המקטרגים, אבל בינו לבין עצמו יעשה
מה שראוי לעשות), דהא פד שארי
טיבותא דקדשא בריה הוא
בעלמא כי כאשר שורה החסדים של
הקב"ה בעולם, בכלא שארי הוא

הזוכה לאהבת ה' מתעטר בכל בחינות החדש

אמר רבי אבא, אהדרנא לקרא ואהבת, מאן דרחים לקדשא בריך הוא, אתעטר בחדס מפל סטרין, ועביד חדס בכללא, ולא חייס על גופיה ועל ממוניה, מנלן, מאברהם, פמה דאתמר, דהא לא חס ברחימותא דמאריה על לביה (דהוא יצריה), ועל נפשיה ועל ממוניה.

על לביה, לא אשגח על רעותא דיליה, בגין רחימותא דמאריה, על נפשיה, דלא חס על בריה ועל אתתיה, בגין רחימותא דמאריה, על ממוניה, דהוה קאים בפרשת ארחין ואתקין מזוני

מתוך מדבש

הזוכה לאהבת ה' מתעטר בכל בחינות החדש, יתחוויר בו שאברהם אבינו ע"ה לא השגיח על רצון לבו מחמת אהבת קונו לכן זכה לעמוד בכל העשרה נסיונות.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואלמחן דף רסו ע"א, וצמאורינו כרך טו עמ' 58-55)

אמר רבי אבא, אהדרנא לקרא ואהבת אני חוזר לפסוק ואהבת, כי מאן דרחים לקדשא בריך הוא מי שאוהב את הקב"ה, וזכה למצות אהבה כראוי, אתעטר בחדס מפל סטרין הוא מתעטר במדת החדס מכל הבחינות שיש בחדס, ועביד חדס בכללא כי מצד חדס שבחדס הוא מתחדס עם כל ישראל, ומצד הגבורה שבחדס ולא חייס על גופיה ועל ממוניה הוא אינו חושש על גופו ועל ממונו, למוסרם לה' מחמת אהבתו אליו,

ומפרש דבריו על לביה אברהם לא חס על לבו, דהיינו לא אשגח על רעותא דיליה בגין רחימותא דמאריה לא השגיח על רצון לבו מחמת אהבת קונו, לכן עמד בכל עשרה

לְכָל עֲלָמָא, בְּגִין כֶּךָ אֲתַעֲטֵר בְּעֵטְרָא דְחָסֵד, כְּמָה דְכְּתִיב (מִיכָה
 1 ט) חֶסֶד לְאַבְרָהָם.

וּמֵאֵן דְּאֲתַקְשֵׁר בְּרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, זָכָה לְהָאִי, וְלֹא עוֹד אֱלָא
 דְּעֲלָמִין פְּלָהוּ מִתְּבָרְכֵן בְּגִינִיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים קמ"ה)
 1 וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ, אֵל תִּקְרִי יִבְרַכּוּכָהּ, אֱלָא יִבְרַכּוּ פ"ה,
 (נ"א דְכְּתִיב (נִרְאִישִׁים י"ג) וְנִבְרַכּוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה).

מתוק מדבש

שנאמר חֶסֶד לְאַבְרָהָם שנעשה
 מרכבה לחסד דתפארת.

ומסיק דבריו ואמר, שכל אדם הדבוק
 במדתו של אברהם אבינו יכול
 לזכות לכך, וזה שאמר וּמֵאֵן דְּאֲתַקְשֵׁר
 בְּרַחֲמֵימוּתָא דְמֵאֲרִיָּה זָכָה לְהָאִי
 ומי שנתקשר באהבת קונו הוא זוכה
 לזה, וְלֹא עוֹד ולא די זה, אֱלָא
 דְּעֲלָמִין פְּלָהוּ מִתְּבָרְכֵן בְּגִינִיָּה אלא
 שכל העולמות מתברכים בשבילו, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב זהו שכתוב וַחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָהּ, אֵל תִּקְרִי יִבְרַכּוּכָהּ, אֱלָא
 יִבְרַכּוּ פ"ה שהם זוכים שעל ידם
 נמשך שפע ברכות להשכינה הנקראת
 כ"ה, הרי שאפילו השכינה מתברכת
 על ידם כל שכן שאר כל העולמות.

נסיונות, עַל נַפְשִׁיָּה ומה שלא חס
 על נפשו, היינו דְּלֹא חָס עַל בְּרִיָּה
 וְעַל אֲתַתִּיָּה בְּגִין רַחֲמֵימוּתָא
 דְמֵאֲרִיָּה שלא חס על בנו ועל אשתו
 מחמת אהבת קונו, ר"ל הגם שאהב
 מאד את יצחק, עם כל זה לא חס
 עליו בשעת העקדה, ואף על פי שידע
 ששרה תצטער מאד אודות בנה
 כשיתעקד, עם כל זה לא חס ולא
 חמל עליה, ומה שאמרנו עַל מְמוּנִיָּה
 שלא חס על ממונו, היינו דִּהְיָה
 קָאִים בְּפִרְשַׁת אֲרָחִין וְאֲתַקִּין
 מְזוּנֵי לְכָל עֲלָמָא כי היה עומד
 על פרשת דרכים והכין מזונות לכל
 בני העולם, בְּגִין כֶּךָ אֲתַעֲטֵר בְּעֵטְרָא
 דְחָסֵד בשביל זה נתעטר אברהם
 בעטרת החסד, כְּמָה דְכְּתִיב כמו

החסדים הנעשים בעולם עולים להיכל האהבה לקשט את השכינה

הִיכָלָא חֲמִישָׁא, הִיכָלָא דָא קִימָא לְאַנְהָרָא לְאַלִין תַּתְּאִי,
וְהָאִי אִיהוּ הִיכָלָא דְקִימָא לְאַנְהָרָא בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא.

פְּתַחא חֲדָא קִימָא בְּהָאִי הִיכָלָא, וְחֲדָא מְמַנָּא עֲלֶיהָ, וְהָהוּא
מְמַנָּא אַקְרִי סְנִיגוּרִי"ה, הָאִי מְמַנָּא קִימָא עַל פְּתַחא
דָא, בְּגִין לְמִילָף סְנִיגוּרִיא עֲלִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָא אַקְרִי
שְׁמִיָּה פֶּה, דְּהָא אִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל אִינוּן טָבִין דִּישְׂרָאֵל,

מתוק מדבש

החסדים הנעשים בעולם עולים להיכל האהבה לקשט את השכינה,
יתבאר בו שהעוסקים בחסד זוכים לעלות להיכל עליון ולהתעטר שם
באור האהבה העליונה, ומקבלים שפע מהחסד דעולם האצילות.

(מקור המאמר מהר פקודי דף רנ"ג ע"א - ע"ב, ונצי"לריו כך ט ע"א - ט"ז ש"ט נדלוג)

הִיכָלָא חֲמִישָׁא הִיכַל הַחֲמִישִׁי עֲלִי, וְהָהוּא מְמַנָּא אַקְרִי
מִשְׁבַּע הִיכְלֵי תַפְאֲרַת סְנִיגוּרִי"ה וְזֶה הַמְמוֹנָה נִקְרָא
דְּבִרְיָא, הִיכָלָא דָא קִימָא לְאַנְהָרָא סְנִיגוּרִי"ה, וְשַׁעַם הַדְּבָר כִּי הָאִי מְמַנָּא
לְאַלִין תַּתְּאִי הִיכַל זֶה עוֹמֵד לְהַאִיר קִימָא עַל פְּתַחא דָא בְּגִין לְמִילָף
וְלְהַשְׁפִּיעַ לָאֵלּוּ הָאַרְבַּע הִיכְלֹת סְנִיגוּרִיא עֲלִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל זֶה
הַתַּחְתּוֹנִים, וְהָאִי אִיהוּ הִיכָלָא הַמְמוֹנָה עוֹמֵד עַל זֶה הַפֶּתַח כְּדִי
דְּקִימָא לְאַנְהָרָא לְבְּרָזָא לְהַמְלִיץ טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, וְעִי"ז יוֹכֵל
דְּמַהִימְנוּתָא וְזֶה הִיכַל הַעוֹמֵד לְהַאִיר לְעוֹרֵר אֶת הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן דְּאַצִּילוֹת
בְּסוֹד הָאִמוּנָה. לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע חֲסִדִּים בְּהִיכַל הַזֶּה,

וְלְהַכְרִיעַ אֶת הַמַּאֲזִנִּים לַכֶּף זְכוֹת
כְּשֶׁדָּנִים לַמְטָה בְּהִיכַל הַזְכוֹת, וּבְגִין
דָא אַקְרִי שְׁמִיָּה פֶּה וּבִשְׁבִיל זֶה
נִקְרָא שְׁמוֹ סְנִיגוּרִי"ה, דְּהָא אִיהוּ

פְּתַחא חֲדָא קִימָא בְּהָאִי הִיכָלָא
וְחֲדָא מְמַנָּא עֲלֶיהָ פֶּתַח אֶחָד
יֵשׁ בְּזֶה הִיכַל וּמְמוֹנָה אֶחָד נִתְמַנָּה

לְמִיעַל סַנְיָגוֹרָא דְלֵהוֹן קָמִיָּה דְמֵאֲרִיָּהוֹן, וְלֹא יִשְׁלוּט עַלִּיָּהוּ
סַטְרָא אַחְרָא.

בְּהִיכְלָא דָּא, קִיַּמָּא חַד רוּחָא דְכָלִּיל בְּאַרְבַּע [וכו'].

רוּחָא דָּא, אִיהוּ נָטִיר כָּל נְטִירוֹ דְלַעֲיָלָא, וְדָא אֶקְרִי (פֶּהֱלִיס קַבָּל ד')
שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל, (נַחֲמִיָּה ט ז) שׁוּמֵר הַבְּרִית, בְּגִין דְּהֶכָּא אִיהוּ
נְטִירוֹ דְכָל גְּנֻזִין עֲלָאִין, וְעַל דָּא גְּנֻזִין דְמֵאֲרִיָּה גְּנֻזִין בֵּיהּ,
מֵהָאֵי נְפָקִי שְׁבִילִין וְאַרְחִין לְאִינוֹן דְלִתְתָּא, בְּגִין לְאַתְעָרָא בְּהוּ
רוּחָא דְרַחֲמִימוּתָא [וכו'].

מתוק מדבש

לזה ההיכל מחדס דתפארת דאצילות,
לכן וְדָא אֶקְרִי שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל זה
הרוח נקרא שומר ישראל כי שומר
את החסדים היורדים לכאן מן התפארת
הנקרא ישראל, והוא שׁוּמֵר הַבְּרִית
כי החסדים יורדים לכאן דרך היסוד
דתפארת הנקרא ברית, וזה הרוח
שומרם שלא יצאו אל החיצונים, בְּגִין
דְּהֶכָּא אִיהוּ נָטִיר כָּל גְּנֻזִין
עֲלָאִין לפי שכאן הוא השמירה של
כל אוצרות החסדים העליונים, וְעַל
דָּא גְּנֻזִין דְמֵאֲרִיָּה גְּנֻזִין בֵּיהּ
ועל כן אוצרות החסדים של קונו
גנוזים בו, מֵהָאֵי נְפָקִי שְׁבִילִין
וְאַרְחִין לְאִינוֹן דְלִתְתָּא מזה הרוח
יוצאים שבילים ודרכים להמשיך מכאן
חסדים לכל ההיכלות והממונים של

מִמְנָא עַל כָּל אִינוֹן טְבִין דְיִשְׂרָאֵל
לפי שהוא ממונה על כל הטובות
והזכותים של ישראל, לְמִיעַל
סַנְיָגוֹרָא דְלֵהוֹן קָמִיָּה דְמֵאֲרִיָּהוֹן
להביא מליצות הטובות על ישראל
לפני קונם, וְלֹא יִשְׁלוּט עַלִּיָּהוּ
סַטְרָא אַחְרָא ועי"ז לא ישלוט הסטרא
אחרא לקטרג עליהם.

בְּהִיכְלָא דָּא, קִיַּמָּא חַד רוּחָא
דְכָלִּיל בְּאַרְבַּע בְּהִיכַל זה
עומד רוח אחד הכלול בארבע מאורות
מד' גוונים [וכו'].

רוּחָא דָּא אִיהוּ נָטִיר כָּל נְטִירוֹ
דְלַעֲיָלָא רוח הזה סורי"ה הוא
השומר כל השמירה של מעלה, כלומר
הוא השומר את כל החסדים היורדים

וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְדֵי חֶסֶד בְּעֶלְמָא, אֵינּוֹן חֶסְדִּין סְלָקִין וְעָאֲלִין גּוֹ
 הָאֵי הֵיכְלָא, וּמִתְעַטְרֵי תַמְזָן, וְסָלְקֵי לְאַתְעָטְרָא גּוֹ אַהֲבָה
 עֲלָאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמ ט) פִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדָּךְ,
 בְּהֵיכְלָא דָּא כְּתִיב (שיר טו ז) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה
 וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ וְגוֹמֵר.

מתוך מדבש

מטה, כי כולם נזונים בחדר, כמו
 שאומרים בברכת המזון הזן את העולם
 כולו בטובו בחן ובחסד, בְּגִין
 לְאַתְעָרָא בְּהוּ רִוְחָא דִּרְחִימוּתָא
 כדי שעל ידי החדר יתעורר בהם רוח
 האהבה [וכו'].

וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְדֵי חֶסֶד בְּעֶלְמָא
 וְכָל אֵלּוּ שְׁעוּשֵׁים חֶסֶד בְּעוֹלָם,
 אֵינּוֹן חֶסְדִּין סְלָקִין וְעָאֲלִין גּוֹ
 הָאֵי הֵיכְלָא וּמִתְעַטְרֵי תַמְזָן אוֹתָם
 הַחֲסִדִּים עוֹלִים וְנִכְנָסִים בּוֹה הֵהִיכַל
 וּמִתְעַטְרִים שָׁם, עַל יְדֵי שְׁמֻקְבָּלִים אוֹר
 לְקַשְׁט עִמָּהֶם אֶת הַשְׂכִּינָה, וְסָלְקֵי

שהיא למעלה מתפארת הנקרא שמים,
 כלומר משם מתגדל חסדך, בהתעוררות
 התחתון העולה למעלה, בְּהֵיכְלָא דָּא
 כְּתִיב, בּוֹה הֵהִיכַל נֹאמֵר מַיִם רַבִּים
 לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה
 וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ
 אֶת כָּל הַזֶּן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹז יִבּוֹז
 לוֹ.

בחינת החסד משפיעה למטה לבלם כאחד

נְכַרְךָ שְׁאֲכַלְנוּ מְשָׁלוּ וּבִטּוּבוֹ חֲיִינוּ [וכו']. וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מְטוּבוֹ,
וּבִטּוּבוֹ דָּא יְמִינָא (ד"ה זינא) עֲלָאָה [וכו'], בְּגִין דְּבַהּ הוּא
טוֹב אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא, וּבִיה אֲתַזֵּן.

אֲמַאי אֲקָרִי טוֹב, וְאֲמַאי אֲקָרִי חֶסֶד, טוֹב אִיהוּ כִּד כְּלִיל כְּלָא
בְּגוּיָה, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט לְנַחְתָּא לְתַתָּא, חֶסֶד כִּד נַחְתָּא לְתַתָּא,
וְעָבִיד טִיבוּ בְּכָל בְּרִיין בְּצַדִּיקִי וּבְרָשִׁיעִי וְלֹא חֲיִישׁ, וְאַף עַל
גַּב דִּדְרָגָא חַד הוּא.

מתוק מדבש

בחינת החסד משפיעה למטה לבלם כאחד, בו יבואר ענין מעלת מדרת
החסד על בחינת הטוב, וסוד בקשת דוד המלך ע"ה 'אך טוב וחסד
ירדפוני', דהיינו שיתמלא מדרת החסד בטוב וישפיע זאת למטה.

(מקור המאמר ספר פרשת תרומה דף קס"ג, וצילוינו כרך ז עמ' תקט - תקי)

נְכַרְךָ שְׁאֲכַלְנוּ מְשָׁלוּ וּבִטּוּבוֹ חֲיִינוּ
[וכו'], הנה מה שאומרים
וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מְטוּבוֹ טעם הדבר
כי וּבִטּוּבוֹ, דָּא יְמִינָא עֲלָאָה הוא
ימין העליון שהוא סוד החסד דתפארת
[וכו'], והטעם שאומרים ובטובו בְּגִין
דְּבַהּ הוּא טוֹב אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא וּבִיה
אֲתַזֵּן לפי שבטוב ההוא שהוא החסד
נבנה העולם כמ"ש עולם חסד יבנה,
ובחסד העולם נזון ומתקיים, ועל זה
תיקנו לומר הזן את העולם כולו בטובו
בחן ובחסד.

אֲמַאי אֲקָרִי טוֹב, וְאֲמַאי אֲקָרִי
חֶסֶד למה החסד לפעמים נקרא
טוב ולפעמים נקרא חסד, כלומר מה
הבדל בין ב' שמות אלו, ומתרץ טוֹב
אִיהוּ כִּד כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה וְלֹא
אֲתַפְּשֵׁט לְנַחְתָּא לְתַתָּא טוֹב הוא
כשהחסד כולל כל השפע ומעכו
בתוכו, ואינו מתפשט להשפיע למטה
אל התחתונים, לפי שאינו רוצה שיגיע
מהשפע אל הרשעים, אבל חֶסֶד כִּד
נַחְתָּא לְתַתָּא חסד הוא כשיורד שפע
החסד ומשפיע למטה בעולם הזה,

מְנַלָן, דְּכְתִיב (סהלס כג ו) אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לְמָה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לְמָה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סִגְיָא, אֲלֵא טוֹב כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה וְלֹא אֲתַפְשֵׁט לְתַתָּא, חֶסֶד נְחִית וְאֲתַפְשֵׁט לְתַתָּא, וְזֵן כְּלָא צְדִיקִי וְרִשְׁיַעִי בְּחָדָא.

וְהָכָא פִּינָן דְּאָמַר וּבְטוֹבוֹ חֵינּוּ, הָדַר וְאָמַר הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (סס קלו כה) נוֹתֵן לְחֶם

מתוק מדבש

לְתַתָּא אלא כשנקרא החסד טוב הוא מורה שעתה קבל החסד את השפע ונכלל בתוכו ולא נתפשט למטה, אבל **חֶסֶד נְחִית וְאֲתַפְשֵׁט לְתַתָּא וְזֵן כְּלָא צְדִיקִי וְרִשְׁיַעִי בְּחָדָא** כשנקרא חסד הוא כשיורד ומשפיע למטה וזן את הכל לצדיקים ולרשעים כאחד, ולכן אמר דוד אך טוב וחסד, שרצה שיתמלא מדת החסד בשפע מלמעלה ויקרא טוב, ואח"כ ישפיע למטה ויקרא חסד.

וְהָכָא פִּינָן דְּאָמַר וּבְטוֹבוֹ חֵינּוּ וגם כאן בברכת הזימון כיון שאמר ובטובו חיינו, וטוב הוא כשהשפע עדיין לא נתפשט למטה, לכן **הָדַר וְאָמַר הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֶסֶד** הרי שמוסיף מלת בחסד להורות על התפשטות השפע לכל העולם בין לצדיקים ובין לרשעים, הָדָא הוּא דְּכְתִיב זהו שכתוב נוֹתֵן לְחֶם

וְעָבִיד טִיבוֹ כְּכֹל בְּרִיין בְּצְדִיקִי וּבְרִשְׁיַעִי ועושה חסד עם כל הבריות הן לצדיקים והן לרשעים, וְלֹא חֵיִישׁ ואינו חושש לומר שאין כדאי לעשות חסד עם הרשעים, וְאָף עַל גַּב דְּרִגְגָא חַד הוּא וְאָף עַל פִּי שְׁטוֹב וְחֶסֶד הֵם מדרגה אחת של מדת החסד, עכ"ז כיון שהם ב' ענינים נקרא בב' שמות.

מְנַלָן מאין לנו זה, דְּכְתִיב אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, וקשה אִי טוֹב לְמָה חֶסֶד אם דוד רצה שיתעכב השפע בחסד ולא יתפשט למטה כדי שלא יגיע ממנו חלק אל הרשעים, אם כן למה אמר מלת וחסד, וְאִי חֶסֶד לְמָה טוֹב ואם רצה בהתפשטות החסד אפילו לרשעים אם כן למה אמר מלת טוב, דְּהָא בְּחַד סִגְיָא שהרי היה די בשם אחד של החסד, ואומר אֲלֵא טוֹב כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה וְלֹא אֲתַפְשֵׁט

לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, וְעַל דָּא הֲזֵן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקִי
וּלְרִשְׁיָעִי לְכָלֵּא.

המקבל פני אורחיו ברצון. כמקבל פני שכינה
זָפָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּמִקְבֵּל אֲוִרְחִין בְּרַעְו שְׁלִים, כְּאֵלּוּ מְקַבֵּל אִפִּי
שְׁכִינָתָא, דְּבִמְדָּה דְּמִדָּד בְּר נֶש בָּהּ מוֹדְדִין לִיהָ.

מתוק מדבש

לְכָל בָּשָׂר פִּי אֵף לְרִשְׁעִים כִּי לְעוֹלָם הֲזֵן אֶת הַכֹּל דִּהֲיִינוּ לְצַדִּיקִי
חֲסִדוֹ כִּי הָרִי הַשְּׁפַע מִתְּפִשֵּׁט לִמְטָה, וּלְרִשְׁיָעִי לְכָלֵּא שִׁזֵּן לְצַדִּיקִים
וְעַל דָּא וְעַל כֵּן מְסִימִים אֶת הַבְּרָכָה וְלְרִשְׁעִים לְכָל הָעוֹלָם.

המקבל פני אורחיו ברצון, כמקבל פני שכינה, בו יתחוור גודל רום
מעלת המקבל פני אורחיו בכל לבו, שבמדה זו יזכה שיקבלו לעתיד את
פני נפשו רוחו ונשמתו בשמחה.

(מקור המאמר נמקווי הזהר תיקון ו דף כג ע"ב, וצמאורינו כרך א עמ' שסט)

זָפָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּמִקְבֵּל אֲוִרְחִין דָּף לֵה ע"צ, "גְּדוּלָה הַכְּנַסָּת אֲוִרְחִים יוֹמֵר
בְּרַעְו שְׁלִים אֲשֶׁרִי לוֹ לְמִי מֵהַקְּנֵל פְּנֵי שְׁכִינָה", דְּבִמְדָּה דְּמִדָּד בְּר
נֶש, בָּהּ מוֹדְדִין לִיהָ כִּי בִמְדָה שְׁמוּדֵד הָאָדָם, כֵּךְ מוֹדְדִים לוֹ, וְר"ל
שְׁעַל יָדֵי קִבְלַת פְּנֵי הָאֲוִרְחִים בְּשִׁמְחָה, מְקַבְּלִים פְּנֵי הַנֶּפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ
פְּנֵי הַשְּׁכִינָה, (וּחִז"ל אִמְרוּ) (בְּמִסְכַּת שְׁטוּעוֹת בָּגֵן עֵדֵן בְּשִׁמְחָה.

כל ספרי המהבר בעל מתוק מדבש זצוק"ל

SOR-ADVERTISING

מאמרי הוזהר הקדוש

הראב"צ אברהם קאהנא
גלות ווהיזר
כרך א וזר חיים - שנים
כרך ב גלות ווהיזר

אוצרות חיים

על שו"ת שו"ת מדבש וזא
הש"ס והש"ס אל מלת הפתח
אשר נכתב על ידי
החידושי

שער הגלגלים

על שו"ת שו"ת מדבש
הראב"צ אברהם קאהנא
גלות ווהיזר
אשר נכתב על ידי
החידושי

שער הכוונות

שם
הראב"צ אברהם קאהנא
שנים שו"ת שו"ת מדבש
כרך ב גלות ווהיזר

שערי זוהר

מאת רבי רב
לשון שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

אוצר הוזהר

אשר שו"ת שו"ת מדבש
החידושי
הראב"צ אברהם קאהנא
שנים שו"ת שו"ת מדבש

תהלים מתוק מדבש

בדלים שנים
מאת שו"ת שו"ת מדבש
כרך ב גלות ווהיזר

זמירות מתוק מדבש

בדלים שנים
על לשון שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

סידור מתוק מדבש

לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
אשר נכתב על ידי
החידושי

יום החופה לחתן ולכלה

לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

ימי הבהרות וזכר המצווה

החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
לשון שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

קדושה וצניעות

החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

כתר הצניעות

החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

האדרות

על שו"ת שו"ת מדבש
בדלים שנים
מאת שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

תקוני זוהר

בדלים שנים
החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

בעל מתוק מדבש

לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

כונת הברכות

על שו"ת שו"ת מדבש
לשון שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

שמירת המהשבה

החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

וספרתם לכם

החידושי לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

הגדה של פסח

על שו"ת שו"ת מדבש
לשון שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

מחזור מתוק מדבש

לשון שו"ת שו"ת מדבש
על שו"ת שו"ת מדבש
החידושי

כל ספרי תנ"ך המקובל
בעל מתוק מדבש זצוק"ל
נ-דיסק און קי
כולל הטט זוהר הקדוש

מתוק מדבש

ע"פ
יושבים
החידושי

1800-350-330

מוקד
הזמנות:

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

www.matokmidvash.com

האוד הנערב

ספר הזוהר הוא אוד הגאולה האחרונה. בסוף הגלות יזכו ישראל להשיג את סודות התורה, ועל ידי זה יגאלו.
(תק"ז תקון כא)

"הזוהר הקדוש" עם פירוש מתוך מדבש

הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

מהדורה הרגילה

24/17 ס"מ

מהדורה הקטנה

מהדורת ר' הערשל וועבער

17/12 ס"מ

מהדורת כיס - כינה וכה 70 קונטרסים

מחולק לפי פרשיות השבוע

מהדורת ר' יוסף צבי בערגער

16.5/11.5 ס"מ

משלוחים חנם עד הבית לכל חלקי הארץ

מוקד הזמנות: 1800-350-330

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרבנו
מתוך מדבש

מחיר
הזמנה